Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 1 февраль 1972 йил, сешанба | № 26 (15.197). | Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

БЕШ ЙИЛЛИК — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

УЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ САВДОСИ ХОДИМЛАРИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИК ВА 1972 ЙИЛ УЧУН ОЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Республика давлат савдоси ходимлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тузилганлигининг 50 йиллиги шарафига қуйидаги социалистик мажбуриятларни зиммаларига олдилар:

Беш йилликнинг товар обороти юзасидан белгиланган топшириғи муддатидан аввал — 1975 йилнинг 20 декабрида бажарилиб, аҳолига пландагидан ташқари 125 миллион сўмлик товар сотилади.

Умумий овқатланиш корхоналарининг ўзи ишлаб чиқарадиган маҳсулоти плани 1975 йилнинг 19 декабригача бажарилади.

Беш йиллик мобайнида 100 минг квадрат метр савдо саҳнига эга бўлган магазинлар фойдаланишга топширилиб, 1000 та магазин харидор ўзига хизмат қиладиган метод билан ишлашга кўчирилади, умумий товар оборотида беш йиллик охиригача ўзига-ўзи хизмат қилиш методи билан мол сотиш салмоғи 50 процентгача етказилади.

1972 йил учун белгиланган товар обороти плани муддатидан аввал — 1972 йилнинг 27 декабрида бажарилиб, аҳолига 64 миллион 610 минг сўмлик қўшимча мол сотилади.

Умумий овқатланиш корхоналарида ўз маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш 1971 йилдагига нисбатан 1972 йилда 16 миллион 803 минг сўмлик ёки 6,9 процент кўпайтирилади.

Умумий овқатланиш корхоналарини 11844 ўринга кўпайтириш муддатидан аввал 15 декабргача таъминланади.

Ўзига-ўзи хизмат қилиб кейин ҳақ тўлайдиган 37 ошхона, яримфабрикат ва кулинария маҳсулотлари сотиладиган 20 магазин ҳамда озиқ-овқат магазинларида кулинария, кондитерлик маҳсулотлари сотадиган 18 бўлим очилади.

Картошка, сабзавот ва ҳўл мева қабул қилувчи пунктлар шу йилнинг 1 майигача, сабзавот омборлари ва ишлов берувчи пунктлар 1 августгача ҳамда картошка омборлари 1 сентябргача ремонт қилиб тахт қилиб қўйилади.

Картошка, сабзавот ва ҳўл мевани тайёрлаш, қайта ишлаш ва қишда сақлаш учун белгиланган план 1972 йилнинг 1 декабригача бажарилади.

Савдо объектлари қурилишида 20 миллион 831 минг сўмлик капитал маблағлар, шу жумладан давлат капитал маблағлари бўйича 12 миллион 105 минг сўм ва марказлашмаган манбалар бўйича 8 миллион 726 минг сўм ўзлаштирилиши таъминланади.

Савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналарида оғир ва сермеҳнат ишларни механизациялашни янада ошириш мақсадларида картошка ва сабзавот қадоқлайдиган 50 минг поддон, 115 минг контейнер ва 25 та механизациялашган поток линия беш йиллик мобайнида жорий этилади, 1972 йилда эса 7900 дона савдо-технология машина-ускунаси ҳамда 1100 дона музлатиш ускуналари ва машиналари ишга туширилади.

Иқтисодий иш даражасини ошириш ва давлат маблағларини эҳтиётлаб сарфлаш ҳисобига савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш барча корхоналарининг рентабелли ишлашига эришилади. Муомала чиқимлари 300 минг сўм миқдорида тежаб қолинади.

Оммавий касбдаги савдо кадрлари тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш планининг муддатидан аввал бажарилиши таъминланади.

Ўзбекистон давлат савдоси ходимлари қардош Қозоғистон давлат савдоси ходимлари билан социалистик мусобақани давом эттиришга қарор қилдилар.

Савдо ходимларининг социалистик мажбуриятлари коллективлар, активларнинг йиғилишларида қабул қилинди ҳамда давлат савдоси ходимлари касаба союзи республика комитетининг президиумида маъқулланди.

ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Советлар мамлакати 1972 йилга тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муваффақиятли адо этган ҳолда кириб келди. Ҳозирги кунда бутун халқимизнинг фикри-ёди, режалари, жўшқин ижодий ғайрати КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини тўла ҳаётга татбиқ этиш руҳи билан суғорилгандир.

Яқингинада бўлиб ўтган КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми ва СССР Олий Совети саккизинчи чақириқ III сессияси партия XXIV съезди томонидан ишлаб чиқилган коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга оширишда муҳим босқич бўлиб хизмат қилмоқда. Бу форумлар совет халқига кейинги йиллар учун мўлжалланган аниқ, илмий асосланган, пухта режаларни чизиб берди.

Мана шу улкан марраларни эгаллаш учун, албатта, ишлаб чиқариш кучлари юксалиш суръатларини чуқур илмий тадқиқотлар билан узвий боғлаш зарур. Чунки фаннинг ўзи ҳозирги кунда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг муҳим омилига айланди. Партия XXIV съезди ҳужжатларида ҳам фан ютуқларини практикага кенг жорий этиш келгуси тараққиётимизнинг муҳим омили, деб кўрсатиб ўтилди. Шу билан бирга фанни ишлаб чиқариш билан боғловчи мураккаб занжирнинг айни фан ютуқларидан амалиётда фойдаланиш боби ҳали анча заифлиги таъкидланди. Чиндан ҳам фан ва техника ютуқларини тезда ҳаётга татбиқ этиш ва ундан зарур бўлган самарани олиш бугунги кунда ҳар қачонгидан ҳам аҳамиятлироқ масала бўлиб қолмоқда. Шу сабабли ҳам бизнинг мамлакатимизда энг мураккаб илмий-техника проблемаларини ҳал этиш учун барча шароит ва имкониятлар яратиб берилган.

Буни республикамиз мисолида ҳам кўрсак бўлади. Узбекистонлик олимлар ҳам экономика ва маданиятни юксалтиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар. Физикларимиз, математиклар, кимёгарлар, биологлар, геологлар, шифокорлар, файласуфларимиз ва бошқа соҳаларда иш олиб бораётган олимларимизнинг илмий тадқиқотлари борган сари кўпчиликнинг диққат-эътиборини жалб этаётгани бежиз эмас. Масалан, биология фанини олинг. Агар бу фан соҳасида қўлга киритилаётган улкан ютуқлардан қишлоқ хўжалигида фойдаланилмаганда эди, республикамиз пахтачилигини ҳозирги даражада юксалтира олмаган бўлур эдик. Кейинги йилларда вилтга чидамли пахта навини яратиш борасида Узбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг вилтга чидамлилик генетикаси лабораторияси катта илмий ва амалий ишни рўёбга чиқарди. Узбек олими, биология фанлари кандидати С. Мираҳмедов ҳамманинг олқишига сазовор бўлаётган вилтга чидамли, серҳосил «Тошкент-1», «Тошкент-2», «Тошкент-3» навларини яратишга муваффақ бўлди. Пахта селекцияси ва уруғчилиги институтининг ходими Ю. П. Хуторний, СоюзНИХИнинг Андижон филиали селекционерлари В. Я. Буткова, А. А. Туркс, А. В. Ким ўртоқлар ҳам пахтанинг янги, самарадор навларини яратиш ва ишлаб чиқаришга жорий этишда жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилдилар.

Умуман, республикамиз илмий коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, бутун диққат-эътиборни биринчи галдаги хўжалик вазифаларни ҳал этиш, табиий ва ижтимоий фанларни янада юксалтириш, илмий-техника ютуқларини ҳаётга татбиқ қилишга қаратдилар. Ҳозирги кунда Фанлар академиясига қарашли 30 илмий-тадқиқот муассасасида 3340 илмий ходим ишлаяпти. Утган 1971 йилда Узбекистон ССР Фанлар академияси институтларида 405 та мавзуда иш олиб борилди, улардан 300 дан ортиғи янги, конкрет проблемаларга бағишланган тадқиқотлар эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Шуниси қувонарлики, республикамиз олимлари Узбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1980 йилгача бўлган перспектив плани тадбирларини ишлаб чиқишда ҳам фаол қатнашмоқдалар. Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи қутлуғ марраси ҳисобланган 1972 йилда республикамиз илмий-тадқиқот институтларида 25 та асосий илмий-техник проблемага оид 49 та илмий иш поёнига етказилади. Уларнинг ҳаммаси муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган масалалардир.

Фан-техника ютуқларининг самарадорлиги, энг аввало, тадқиқотнинг актуаллигига, иккинчидан, уни тезда ишлаб чиқаришга жорий этишга ва учинчидан, қандай ва қанча кўламда жорий этишга боғлиқдир. Аммо шуни айтиш керакки, кўпгина институтларда олиб борилаётган ишларнинг шу кунги вазифаларни бажаришга қаратилган улуши ҳали ҳам кам. Бундан ташқари, аксари тадқиқот натижалари амалда қўлланилмай, қоғозда қолиб кетаётганлигидан кўз юмиб бўлмайди, ахир. Айрим илмий коллективларнинг тадқиқотчилик фаолиятида янгилик, актуаллик, келажакни кўриб туриб иш тутиш сифатлари етишмайди. Натижада давлатнинг қанча-қанча маблағи, илмий кадрларнинг қимматли вақтлари зое кетади. Фан ютуқларининг амалда кечикиб қўлланилиши ёки бутунлай фойдасиз бўлиб архивларда қолиб кетиши кўп жиҳатдан бу ишларнинг бажарилиш сифатига боғлиқдир. Пала-партиш, шошқалоқлик билан «тугатилиб», амалга ошириш учун тавсия этилган илмий ишлар, бир томондан, фан даргоҳининг обрўйига ҳалал етказса, иккинчидан, халқ хўжалигида ишлайдиган айрим кишиларда фан ютуқларига шубҳа билан қараш одатини туғдирмоқда. Баъзи жойларда эса бунинг тескарисини кўриш мумкин: энг пухта илмий тавсияномалар ҳам негадир асоссиз равишда ўзибўларчиликка ташлаб қўйилади.

Маълумки, фан-техника ютуқлари ва илғор тажрибаларга, ижодий таклиф ва кашфиётларга диққат билан эътибор берилган жойда, сўзсиз, катта хўжалик муваффақиятлари ҳам қўлга киритилади. Шунинг учун партия ва совет органлари, завод ва фабрика, колхоз ва совхоз раҳбарлари илмий ташкилотларнинг таклифларига принципиал ёндошишлари, бу таклифларнинг хўжаликка келтирадиган фойдаси ҳақида чуқур бош қотириб кўрмоқлари зарур.

Ҳозирги шароитда совет кишилари олимлардан ўзгача ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишни, яратишни, илмий имкониятларни халқ бахт-саодати учун янада кўпроқ хизмат қилдиришни талаб этмоқдалар. Фан самарадорлигини ошириш — ҳар бир илмий ходимдан янада кўпроқ ижодкорлик талаб қилиш деган сўздир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев фан билан амалиётнинг ўзаро алоқаси ҳақида шундай деган эди: «Бизнинг олимларимиз практикани бундан буён ҳам янги кашфиётлар билан бойита беришларига ишонамиз. Шу билан бирга илмий тадқиқотларнинг натижаларидан ишлаб чиқаришда тағин ҳам тўлароқ фойдаланишга, фан эришган ва илғор практика синовидан ўтган натижаларнинг ҳаммасини планли равишда жорий қилишга олимларнинг диққат-эътиборини хозир ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ жалб қилиш, уларнинг куч-ғайратларини партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ва совхоз раҳбарлари ва мутахассисларининг куч ва ғайратлари билан бирлаштириш керак».

Партия ташкилотларининг бурчи — илмий муассасаларда ижодий изланишларни авж олдириб юбориш учун барча шароитларни яратиб бериш, ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг янги резервларини топиш, илм аҳлларини муҳим халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этишга сафарбар қилишдан иборатдир.

ХУШХАБАРЛАР

ҚОРАКУЛ. Калинин номли колхозда қишки агротехника тадбирлари уюшқоқлик билан олиб борилляпти. Бу ерда айниқса, шўр ювишга алоҳида эътибор берилмоқда. Натижада Д. Ҳамдамова, Е. Янгиев бошлиқ бригадаларда ерларнинг шўри иккинчи марта ювиляпти. Шўр ювишда Н. Баратов, Т. Бозоров, Ҳ. Бобоев каби сувчилар ўз нормаларини 1,5-2 ҳисса бажармоқдалар. Колхозда маҳаллий ўғит жамғаришга ҳам алоҳида эътибор берилиб, шу кунгача 3500 тоннадан кўпроқ маҳаллий ўғит жамғарилди. Бу билан колхозчилар мўл ҳосилга замин яратмоқдалар.

Ҳ. ШИХОВ.

* * *

УЙЧИ. «Октябрь 40 йиллиги», Тельман номли, «Гулистон» колхозлари ва «Уйчи» совхозига уруғлик етказиб беришни ўз зиммасига олган Жийдакапа қишлоғидаги пахта пункти коллективи 500 тонна «Тошкент-3» навли пахта уруғини тайёрлаб қўйди. Шунингдек, Уйчи қишлоғидаги пахта пункти 650 тонна ва Ёркатай пахта пункти 700 тонна пахта уруғини шайлаб турибдилар.

А. ШЕРБОЕВ.

* * *

ФОРИШ. «Фориш» совхозининг 4-бўлими ташкил топганига ҳали икки йил бўлганича йўқ. Лекин шу қисқа вақт ичида кенжа бўлим чорвадорлари чорва ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топширишда катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Чорвадорлар бу йилги мавсумни яхши ўтказиш учун 250 центнер сомон, 2480 центнер дағал хашак ва 4930 центнер беда жамғариб, отарлар ёнига ташиб қўйгандилар. Ҳозир бўлим чорвадорлари ана шу ем-хашакни молларга расамади билан бермоқдалар. Бўлимда чорва молларининг қарови яхши бўлганлиги туфайли қишлов соз ўтмоқда. Шу кунгача жамоат чорвасида биронта чиқим бўлмаганлиги жуда қувончлидир.

Ҳ. БОЗОРОВ.

* * *

ШОФИРКОН. «Ленинобод» колхози далаларида янги йилнинг мўл ҳосили учун кураш қизитиб юборилди. Колхозчилар ҳосил калити — маҳаллий ўғит тайёрлаш, ерларни текислаш ва шўр ювиш ишларини уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар. Миришкор сувчилар кунига 60-70 гектар ерга чилла суви тарамоқдалар. Бу ишда Ф. Икромов, Х. Хожиев, Ғ. Сайфиев бошлиқ бригада аъзолари жонбозлик кўрсатишяпти. Улар бу йил ҳосилдорликни 35 центнерга етказишга аҳд қилганлар.

К. КАРИМОВ.

* * *

БЕРУНИЙ. Районда бу йил 200 механизатор тайёрлаш кўзда тутилган. Ана шу мақсадда Беруний номли, Охунбобоев номли ва «Узбекистон ССР 40 йиллиги» совхозларида ҳамда «Узсельхозтехника» район бирлашмасида 6 ойлик механизаторлар тайёрлаш курслари очилди. Мазкур курсларда йигит-қизлар техника сирларини ўрганмоқдалар.

Ю. БЕКМУРОДОВ.

* * *

ЛЕНИН РАЙОНИ. Хўжаликларда кўкламга тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди. 110 ҳайдов, 270 чопиқ трактори, 177 сеялка ва бошқа кўпгина агрегатлар ремонтдан чиқарилди. Ремонтчилар мавжуд техника воситаларининг ҳаммасини февраль ойида тўла қўлдан чиқариш учун курашмоқдалар. «Правда Востока», Ленин номли, «Коммунизм» колхозларида устахоналарнинг иши икки сменада ташкил этилди, кунлик график ошириб бажариляпти.

Т. МАМАДАЛИЕВ.

* * *

ЧИРОҚЧИ РАЙОНИ. Чимқўрғон посёлкасидаги механизация билим юрти қошида механизаторлар тайёрлаш бир йиллик курси очилди. Унда «Коммуна» колхози аъзоларидан 30 йигит-қиз ўқимоқда. О. Гадоев, Н. Қурбонов каби малакали ўқитувчилар бўлажак механизаторларга техниканинг сирини қунт билан ўргатмоқдалар.

М. ХОЛИҚОВ.

* * *

ОҚ ОЛТИН РАЙОНИ. 18- «Фарғона» совхози қошида механизация курси очилди. Унда ўтган йили пахта теримида намуна кўрсатиб ишлаган чўлқуварлардан 35 киши ўқимоқда. Машғулотларни совхознинг бош инженери, донгдор механизаторлар, устахона мудири ўтказяпти. Райондаги бошқа совхозлар қошида ҳам механизация курслари ташкил этиляпти.

Ю. ЗИЕДОВ.

Шундай хушхабарларни жамоатчи мухбирларимиздан М. ҒОИИБЖОНОВ, Ж. БОЗОРОВ, Т. АБДУСАМАТОВ, К. ҚУЛДОШЕВ, Ғ. НАЗАРОВ, М. МУРОДОВ, Э. РУЗИБОЕВ, К. МАМАЖОНОВ, С. ҚОДИРОВ, С. УМАРОВ, Н. ШАРИПОВ, Р. НАХАТОВ ва бошқалар ҳам ёзиб юборишган.

«Таштекстильмаш» заводининг ишчиси ўртоқ М. Аҳмедов аъло сифатли деталлар тайёрлаб, ном қозонган. Коммунистик меҳнат зарбдори кундалик топшириқларини доимо ошириб бажармоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

Шаҳризода Ёқубова Тошкентдаги трикотаж фирмасида 19 йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда. У йил бошидан буён пешқадамлар сафида. Суратда: ўртоқ Ш. Ёқубова иш устида.

И. Глауберзон фотоси.

Колхозларда ҳисобот йиғилишлари

ХЎЖАЛИКНИНГ БИР ЙИЛИ

«Коммунизм» колхози Қува районидагина эмас, Фарғона водийсида ҳам машъал хўжаликлар қаторида туради. Колхоз аъзолари партия XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Хўжаликда чорвачилик ҳам рентабелли соҳага айланиб қолди. 1971 қишлоқ хўжалик йили якунига бағишланган ҳисобот йиғилишида бу ютуқлар ҳақида илиқ сўзлар айтилди.

— Ўтган хўжалик йили колхозимиз ҳаётида катта зафарлар йили бўлиб қолди, — деди ўз ҳисоботида колхоз раиси Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Мусажон Шербўтаев. — Пахтачилик ҳар доимдагидек хўжалигимизнинг етакчи тармоғидир. 2 минг гектар майдонда пахтадан юқори ҳосил етиштирилди. Ҳар гектар майдондан 37,5 центнердан хирмон кўтардик. Бу, 1970 йилдаги кўрсаткичдан гектар ҳисобига 5 центнердан ортиқ демакдир. 50 центнерчилик ҳаракатининг ташаббускорлари Усмонали Рўзиматов, Исоқжон Қамбаров, Абдуллажон Зайнуддинов, Турдихўжа Турсунов, Тўтихон Султонова ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳар гектар ер ҳисобига 40—50 центнердан хирмон кўтарилди. Бу улкан зафар колхоз пахтакорларининг фидокорона меҳнатлари эвазига қўлга киритилди, ғўза парваришида юксак агротехник тадбирларга амал қилинди. Пахтакорлар сув танқислигини мардонавор енгдилар. Механизаторларимиз ғўза парваришидан тортиб, пахта йиғим-теримига қадар мўл пахта ҳосили учун курашда карвонбоши бўлдилар. Биз айни пайтда, — деди сўзини давом эттириб ҳисоботчи, — пахтакор деҳқонлар ва қишлоқ меҳнаткашларига тинмай ғамхўрлик қилиб келаётган Коммунистик партия ва ҳукуматимизга чин юракдан раҳмат айтамиз. Деҳқонларимизнинг улкан зафарида қишлоқ хўжалик олимларининг ҳам катта ҳиссаси бор. Биз пахтакорлар айниқса «Тошкент» навларининг ижодкорларига қуллуқ қиламиз. Ана шу нав бизнинг ерларимизда ўз афзаллигини тўла намоён қилди.

Чорвачилик соҳасида қўлга киритилган ютуқлар ҳам қувончлидир. Чорва молларнинг туёқ сонини кўпайтириш 1971 йил плани тўла бажарилган. Соғин сигирларнинг ҳар биридан 1682 литрдан сут соғиб олинди. Давлатга сут, гўшт, жун, тухум ва бошқа чорва маҳсулотлари сотиш йиллик планлари ошиғи билан адо этилди. Ўртоқ Шербўтаев чорвачилик ҳақида гапирар экан, йил давомида намуна кўрсатиб меҳнат қилган илғор чорвадорларга ташаккур билдирди. Шунингдек, колхоз раиси чорва қишловига пухта тайёрлик кўрилганлиги, мустаҳкам озуқа базаси яратилганлигини гапириб ўтди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш муттасил ўсиб бораётганлиги колхоз даромадини йилдан-йил оширмоқда. Масалан, 1970 йилда колхознинг ялпи даромади 4 миллион 486 минг сўмни ташкил этган бўлса, бу рақам ўтган йили 5 миллион 188 минг 700 сўмга етди.

Ҳисобот доклади юзасидан қизғин музокаралар бошланиб кетди. Минбарга кўтарилган юқори ҳосилли бригада бошлиғи Усмонали Рўзиматов шундай деди:

— Бригадамиз аъзолари ҳосилдорликни 50 центнерга етказдилар. Бу, бригада аъзолари ўртасидаги қизғин социалистик мусобақанинг самараси бўлди. Бу йил эса 60 центнерлик марра учун бел боғладик. Бундай катта маррани кўзлашимизнинг боиси бор. Аввало «Тошкент» нави сирларини яхшилаб ўрганиб олдик. Айни пайтда бу меҳнат совғамиз СССР 50 йиллик тўйи шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшган муносиб ҳиссамиз бўлади.

Колхоз ҳисобот йиғилишида сўз олган бригада бошлиғи Абдуллажон Ҳомидов, колхоз бош инженери Низом Эшончаев ўртоқлар ҳам ўтган қишлоқ хўжалик йилида эришилган муваффақиятлар ва йўл қўйилган камчиликлар ҳақида гапирдилар. Колхоз тафтиш комиссиясининг раиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Муҳиддин Умриддинов тафтиш комиссиясининг бир йиллик иш фаолияти юзасидан ҳисобот доклади қилди.

Колхоз ҳисобот йиғилиши қатнашчилари хўжаликнинг 1972 йилги ишлаб чиқариш планини муҳокама қилиб, тасдиқладилар.

М. СОЛИЕВ,
Ш. ХОЛИДДИНОВ.
Фарғона области.

ИЛМИЙ АТЕИЗМ РУҲИДА

АНДИЖОН. (ЎзТАГ). Андижон шаҳар партия комитети ҳузурида атеистик пропаганда илмий-методик кенгаши тузилди. Кенгашнинг ташаббуси билан бу ерда атеизм мактаби очилди. Мактабда пропагандистлар ва агитаторларга консультация берилади. Улар ўз тажрибаларини ўртоқлашадилар. Шаҳар халқ атеизм университети ташкил этилди. Маҳаллаларда ва уй бошқармаларида тематик кечалар ўтказилмоқда, кинолекторийлар ишлаб турибди.

Шаҳар партия комитети уюштирган илмий-назарий конференцияда аҳоли ўртасида олиб борилаётган илмий-атеистик иш тажрибаси муҳокама қилинди. Олимлар диний сарқитлар ва уларни бартараф қилиш йўллари тўғрисида доклад қилишди.

ЛЕКТОРЛАР МАШҒУЛОТИ

БУХОРО. (ЎзТАГ). Партия комитетларидаги атеист лекторларнинг ойлик курсларида машғулотлар бошланди. Бу курсларни область партия комитети ташкил қилди. Тошкент политехника институтининг профессори А. О. Ортиқов «Марксча-ленинча философия — илмий атеизмнинг негизи» деган мавзуда биринчи лекция ўқиди.

Курсларнинг тингловчилари энг яхши пропагандистларнинг тажрибаларини ўрганадилар. Аҳоли истиқомат қиладиган жойда атеистик пропаганда тажрибасини ўртоқлашадилар.

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАР ПРОПАГАНДА ҚИЛИНМОҚДА

НАМАНГАН. (ЎзТАГ). Шаҳар партия комитети уюштирган илмий-методик конференция ўз ишини тугатди. Бу конференция область марказидаги корхоналарда иқтисодий билимлар пропагандаси тажрибасини умумлаштиришга бағишланди.

Конференция қатнашчилари таъкидлаб ўтганидек, тўқилмаган материаллар фабрикасида, консерва заводида, макарон фабрикасида ишчилар ва хизматчилар партия маорифи системасида ва оммавий-сиёсий ишларда иқтисодий анализ малакаларини муваффақиятли эгалламоқдалар.

Конференция қатнашчилари меҳнаткашлар ўртасида иқтисодий билимларни пропаганда қилишни янада такомиллаштириш юзасидан тавсиялар белгилаб чиқишди.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ НАРХЛАР ДАВЛАТ КОМИТЕТИ ВА СССР САВДО МИНИСТРЛИГИДА

СССР Министрлар Советининг топширувига биноан СССР Министрлар Совети Нархлар Давлат комитети ва СССР Савдо министрлиги 1972 йил 1 февралдан бошлаб қуйидаги товарларнинг давлат чакана нархларини камайтирди:

Диагонали қуйидагича бўлган кинескопли қора-оқ тасвирли телевизорлар:	
59 см	— 20 процент
61 см	— 15 процент
65 см	— 8 процент
Рангли тасвирли телевизорлар ўрта ҳисобда	— 24 процент
Юқорида айтилган телевизорларнинг кинескоплари ўрта ҳисобда	— 18 процент

СУРЪАТ ОШМОҚДА

ТЕРМИЗ, (ЎзТАГ мухбири). Аму—Занг машина канали насос станциясига котлован тайёрлана бошланди. Механизаторлар 400 минг куб метр ер қазишлари керак.

Аму — Занг Ўзбекистоннинг жанубидаги жуда катта ирригация иншоотидир. 54 километрлик канал Термиз, Жарқўрғон ва қўриқ ердаги Гагарин районларининг пахтазорларини сувга сероб қилади. Трассада биринчи ва иккинчи сув кўтарувчи иккита насос станцияси қурилади. Станциянинг ҳар бири секундига 20 куб метр сув бера олади.

Қурилиш суръатлари кун сайин тезлашиб бормоқда. Механизаторлар бўлажак канал ўзанидан дастлабки 10 минг куб метр ерни қазиб бўлдилар. «Союзвзрывпром» трестининг мутахассислари тайёргарлик ишларини бошлаб юборишди. Портловчи модда канал ўзанидан 700 минг куб метр ерни итқитади, айниқса заранг участкаларда эса механизмларнинг ишини енгиллаштириш учун ерни юмшатиб беради.

Қурувчилар сув магистралининг биринчи навбатини ғўза суғориш бошланадиган 1 майгача топширишни мўлжалламоқдалар.

ЧОРВАДОРЛАР УЧУН

Чорва моллар сақланадиган ёзги шийпонлар, чорвачилик фермаларининг шиплари, енгил қамиш деворларни Амударё бўйидаги тўқайларда қурилган янги цех ишлаб чиқармоқда.

Хоразм ўрмончилари ишлаб чиқараётган бу арзон материал тез шуҳрат қозонди. Бу йил тўқай ўсимликларидан тайёрланган 35 минг квадрат метр плита колхозларга етказиб берилади.

Ф. КОСТЮШКИН,
(ЎзТАГ мухбири).

КОММУНИСТ ВА ДАВР

БУРЧ ДАЪВАТИ

Робия Абдураҳмоновна Ҳамроева салкам чорак асрдан бери ўзига шифокорлик дипломини берган Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент медицина институтида ишлаб келмоқда. Бу ташаббускор аёл педагоглик фаолиятини жамоат ишларида фаол қатнашиш билан узвий боғлаб олиб бормоқда. Р. Ҳамроевага институт коммунистлари катта ишонч билдириб, партия комитетининг секретари ўринбосарлигига сайлашган. Медицина фанлари кандидати, қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари кафедрасининг доценти, шу кафедра ҳузуридаги жамоатчилик асосида ишловчи фониатрия кабинети мудири, «СССР соғлиқни сақлаш аълочиси» деган шарафли ном эгаси бўлган шифокор институт халқ контроли группасининг раиси ҳамдир. Яқинда мухбиримиз Ў. Абдуазимов Р. Ҳамроева билан учрашиб, бир неча саволлар билан унга мурожаат қилди. Қуйида ана шу суҳбат эътиборингизга ҳавола қилинаётир.

* * *

— Коммунистнинг шахсий масъулиятини Сиз қандай тушунасиз?

— Топширилган ишни бажаришга партия, давлат ва умумхалқ манфаати нуқтаи назаридан ёндошиб, уни ўз вақтида ва сидқидилдан бажариш деб тушунаман. КПСС Устави талабларига оғишмай амал қилиш деб биламан. Топширилган иш, участка, бўлим учун жавобгарлик ҳиссини тўла англаб етиш шахсий масъулият сезишнинг мезонидир.

Дақиқалар ортидаги ҳаёт-мамот курашига биз шифокорлар тез-тез дуч келамиз. Масъулиятни унутиш ёки унга енгилтаклик билан муносабатда бўлиш, айниқса, бизнинг соҳамизда кўнгилсиз оқибатларга олиб келади. «Бунинг менга дахли йўқ,бу ҳақда бошқалар бош қотираверишсин», деган ярамас ақидага амал қилувчиларга совет медиклари сафида ўрин йўқ.

— Кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишда ҳам гап кўп.

— Жуда тўғри фикр. Кадрлар — олтин фондимиз. Ҳар бир соҳада ишнинг муваффақияти, биринчи навбатда, кадрларга боғлиқ эканлигини институт партия комитети ва ректорат жуда яхши билади. Бирор ходимни ишга олиш ёки бўшатишда ректорат албатта партkомнинг фикрини инобатга олади. у билан ҳисоблашади. Бунда ҳар бир ходимнинг ишчанлик ва сиёсий фазилати биз учун асосий мезон бўлиб хизмат қилади.

— Мисол келтирсангиз яхши бўларди.

— Айтайлик, бирор факультетга декан тайинлашдан олдин танланган кандидатура ҳақида партkомнинг фикри сўралади. Чунки, партkомнинг фикри институтдаги 500 дан ортиқ коммунистнинг фикри-да. Ёки бошқа бир мисол: ўтган йили бир гуруҳ ветеранларнинг пенсияга чиқиши муносабати билан, улар эгаллаб турган лавозимларидан озод қилинди. Лекин уларнинг бой амалий тажрибаларидан самарали фойдаланиш мақсадида кафедраларга консультантликка тавсия қилдик. Бу масалада ҳам ректорат ва партkомнинг фикри бир ердан чиқди. Бизда кекса, тажрибали мутахассисларга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш ёш кадрларни раҳбарлик лавозимларига дадил кўтариш билан боғлаб олиб борилмоқда. Фикримнинг исботи учун шуни айтишим кифояки, ҳозир аксарият факультетларнинг декани ўз соҳасини пухта биладиган фан докторларидир. Интернатура ва педиатрия факультетларида эса истиқболли ёш олимларидан медицина фанлари кандидатлари Акром Иброҳимович Мўминов, Муҳиддин Нуриддиновлар декан бўлиб ишламоқдалар.

— Кишининг камолотида ижодий шароит ҳам муҳим роль ўйнайди-да.

— Ушбу суратда кўриб турганингиз устозимиз (у деворга осиб қўйилган рамкадаги суратга ишора қилди) медицина фанлари доктори, профессор марҳум Сигизмунд Игнатьевич Шумский бўлади. Поляк халқининг фарзанди бўлган бу олим ниҳоятда заковатли, юксак билим эгаси ва фикр доираси кенг мутахассис эди. Устозимизнинг изланиш ва янгилик сари интилиш керак деган шиори бизга ҳам мерос бўлиб қолган десам, муболаға бўлмайди. Кафедра мудири, медицина фанлари доктори, профессор Қ. Миразизов, доцентлар Л. Г. Буссель, С. Аъзамов, ассистент Р. Қаюмовалар у кишининг шогирдларимиз. Кафедрамизда институтнинг барча кафедралари ва факультетларида бўлганидек, соғлом, самимий, ўзаро ҳурмат ва талабчанликка асосланган ижодий вазият ҳукмрон.

— Кафедрадаги изланиш самараларидан бир шингил гапириб берсангиз.

— Бизда Ўрта Осиёда ягона фониатрия кабинети мавжуд бўлиб, у жамоатчилик асосида иш олиб боради. Бу кабинетнинг номиёқ унинг қандай касалликлар билан шуғулланишини айтиб турибди. Унда овозидан шикоят қилувчилар даволанадилар. Аниқроқ қилиб айтсак, артистлар, лекторлар, педагоглар, маъмурий ва ҳарбий хизматчиларнинг товушини даволовчи кабинет ҳисобланади.

Саҳнамизга файз киритаётган, меҳнатсевар халқимизнинг қалбига завқу шавқ бағишлаётган артистлар бу ерга келиб, даволанишади. Лекин яширишнинг ҳожати йўқ. Мўмай пулга ружу қилиб, овозига қолаверса, соғлигига ҳам зарар етказаётган «санъаткорлар»ни ҳам учратиб қоламиз. Биз врачларнинг вазифамиз беморга ёрдам кўрсатиш. Лекин онда-сонда бўлсада учраб турадиган ана шундай одамларга дуч келганимизда, наҳотки улар ўз соғлигини ўйламай иш қилишаётганини билишмаса? — деб ҳайрон бўламиз. Санъатга бўлган қизиқиш мени бир вақтлар консерваторияга бошлаган эди. Тайёрлов курсини ва консерваторияни тамомладим. Санъат соҳасида бироз ишладим ҳам. Аммо шифокорликка бўлган ҳавас устун чиқди. Консерваторияда олган билимим фониатрия соҳасида жуда қўл келмоқда. Музикадан саводи бўлмаган одам бу соҳада ишлаши анча оғир бўлгани учун ҳам, шогирд етиштириш қийинчиликлари туғилмоқда. Лекин шунга қарамай Валентина Николаевна Савинкина каби малакали фониатор-врач шогирдларни кўпайтириш вазифамиз.

— Эндиликда коммунистларнинг ҳисоботларини эшитиш одат тусига кириб бормоқда.

— Коммунистларнинг ҳисоботларини эшитиш жуда муҳим ва принципиал масала бўлиб, у коммунистга ёрдам беришнинг муҳим воситаси ҳамдир. Чунки ҳисобот эшитилганда, ютуқ ва камчиликлар рўй-рост айтилади. Маълум бир участка ёки соҳани бошқараётган коммунистларнинг ҳисоботини эшитиш айниқса мақсадга мувофиқроқ. Сабаби, ўша коммунистнинг мазкур участкада қандай ишлаётгани, у маслакдошларининг фикрига қандай муносабатда бўлаётгани, коллективни ҳал қилиниши лозим бўлган масалаларга қандай сафарбар қилаётгани яққол билинади-қолади. Биз масалага шу нуқтаи назардан ёндашиб, ўтган йили барча факультет деканларининг ҳисоботларини эшитдик. Ютуқларни мустаҳкамлаш ва мавжуд нуқсонларни бартараф этишга қаратилган конкрет қарор қабул қилдик.

— Институтда қарор ва унинг ижроси қалай?

— Қабул қилинган ҳар бир қарор ижросини мунтазам назорат қилиб бориш ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга эканлигини доҳиймиз В. И. Ленин қайта-қайта уқтирган эди. Коммунистик партия ҳам шуни талаб қилмоқда. Бизда қабул қилинган қарорларнинг ижроси мунтазам назорат қилиб борилади. Ҳар бир партия йиғилишида аввалгисида қабул қилинган қарорнинг бажарилиши ҳақида коммунистлар хабардор қилинади. Унинг бирор банди бажарилмаган бўлса, кимнинг айби билан шундай бўлганлиги очиқ айтилади. У навбатдаги йиғилиш қарорига киритилади ва бажарилиши устидан назорат кучайтирилади. Қоғозда қолиб кетадиган қарорнинг бўлишига бизда йўл қўйилмайди.

— Партком аъзоси сифатида партком мажлиси ва партия йиғилишларидан доимо мамнунмисиз?

— Аксарият ҳолларда янги гап, янги режалар билан қайтаман. Чунки, партия йиғилиши коммунист учун тарбия ва сиёсий камолот мактаби ҳисобланади. Шунинг учун ҳам партkомнинг ҳар бир аъзоси ва коммунистлар партком мажлиси ва партия йиғилишларига пухта тайёргарлик кўришади. Шундан бўлса керак, улар доимо ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик, ўз-ўзини танқид ва принципиал баҳслашув билан юксак савияда ўтади. «Штатли» нотиқларга йиғилиш минбаридан жой берилмайди. Аслини айтганда хўжакўрсин учун ўтказиладиган мажлис ёки йиғилишларнинг нима кераги ҳам бор?!

— Шахсан ўзингизда қандай партия топшириғи бор?

— Институт халқ контроли группасининг раисиман. Группада 280 дан ортиқ халқ мулкининг сезгир посбонлари бор. 9-15 кишигача бюро аъзоси бўлган даволаш, илмий, ўқув, хўжалик-маъмурий, шикоят ва хатлар секторлари мавжуд бўлиб, улар факультетлардаги халқ контроли группалари билан мустаҳкам алоқада иш олиб бормоқдалар. Биз асосий эътиборни камчилик ва нуқсонларнинг олдини олишга қаратганмиз. Борди-ю, у содир бўлган экан пайдо бўлиш сабабларини чуқур ва атрофлича ўрганамиз уни бартараф этишга қаратилган конкрет чора-тадбирлар белгилаймиз. Ўтган йили студентларга стипендия тақсимлашда айрим камчиликлар содир бўлаётгани ҳақида шикоят тушган эди. Бу сигнални биз оқибатсиз қолдирмай, барча факультетларда текшириш ўтказдик. Мавжуд нуқсон ва камчиликларни очиб ташлаш билан чекланмай, уни тугатишга ҳам эришдик.

Халқ контроли группаси аниқ иш планига эга. Масалан, биз қишга тайёргарликнинг боришини сентябрь ойиданоқ бошлаб юбордик. Ёқилғи, иситиш ва канализация шохобчаларининг аҳволи ва ремонт ишларининг сифатидан доимо кўз-қулоқ бўлиб турдик. Мақсад — коллективга ва даволанувчиларга қулай шарт-шароит яратиб бериш, партиямизнинг ҳам ма нарса инсон учун. инсоннинг бахт-саодати учун деган кўрсатмасига тўла амал қилиш. Чунки бизнинг инсонпарвар коммунистик эътиқодимиз, бурчимиз ва халқ бизни ардоқлаб атаган шифокорлик касбимиз шунга даъват этади.

СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига бошланган ўзаро мусобақада Тошкентдаги трактор-йиғув заводининг токари Тўлқин Назаров ҳам қувончли ютуқларга эришмоқда. У кундалик топшириқларни бир ярим баробар ошириб бажармоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ҚИЗИЛҚУМДА ИҲОТА ДАРАХТЗОРИ

Бухородан Қизилқум чўли томон 240 километрли иҳота дарахтзори вужудга келтирилади. Бу дарахтзор Уралга ва мамлакатнинг марказий районларига олиб борадиган газ қувурлари ёнидан ўтган автомобиль йўлини қум босишдан ҳимоя қилади.

Бухоро воҳаси билан Хоразм воҳаси ўртасидаги мана шу энг қисқа йўлда қаттиқ қум бўронлари бўлиб, йўлни тез-тез қум босиб туради. Бу йўлнинг кўп жойларида ҳар бир метр йўлдан бир йилда қум бўрони 15 куб метрдан кўпроқ қумни учириб ўтади. Энди йўлнинг икки томонида дарахтлар ва бутазорлар пайдо бўлади, бу иҳотазорнинг эни эллик метрдан кўпроқ бўлиб, йўлни ҳимоя қилувчи «яшил тўсиқ» вазифасини бажаради. Шамол қаттиқ бўладиган ерларда эса, иҳота дарахтзорларининг эни бир километрга ҳам етказилади.

«Союзгипролесхоз» лойиҳалаш-қидириш институтининг Ўрта Осиё филиали мана шундай иҳотазорлар барпо қилиб кўчма қумлар йўлини тўсиш ва йўлларни кўкаламзорлаштириш лойиҳасини дарахт ўтказувчи ташкилотлар қўлига топширди. (ЎзТАГ).

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖАМИЯТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Ҳозирги вақтда илмий-техника жамиятларининг 94 минг бошланғич ташкилотларига салкам беш миллион олим, инженер, техник, ишлаб чиқариш новатори ва қишлоқ хўжалик мутахассислари бирлашган. Бу — ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг мураккаб вазифаларини ҳал қилаётган катта ижодий кучдир.

Касаба союз органлари ва илмий-техника жамиятлари раҳбар ходимларининг ВЦСПСда бўлиб ўтган кенгаши КПСС XXIV съездининг илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришга оид қарорларини бажаришда илмий ва инженер-техника жамоатчилигининг иштироки тўғрисидаги масалага бағишланди.

Бутуниттифоқ илмий-техника жамиятлари советининг раиси академик А. Ю. Ишлинский қилган докладда айтиладики, КПСС XXIV съезди белгилаб берган илмий-техника тараққиётининг комплекс программасини амалга ошириш ишига илмий-техника жамияти актив кўмаклашмоқда. Масалан, жамоатчи олимларнинг тавсияларига мувофиқ турмушни электрлаштириш тўғрисида, халқ хўжалигида полимер пленка материалларидан кенг фойдаланиш ҳақида муҳим давлат аҳамиятига эга бўлган таклифлар қабул қилинди.

Илмий-техника жамияти ташкилоти экономика соҳасида илмий ва техникавий билимларни оширишга, буюмларнинг сифатини ва пишиқлигини яхшилашга катта эътибор бермоқда. Техника ва иқтисодий билимлар халқ университетларида, илғор тажриба мактабларида, илмий-техника жамияти семинарида ҳар йили тўрт миллиондан ортиқ киши билим олмоқда.

Докладда тўққизинчи беш йилликда илмий-техника тараққиётининг муҳим вазифаларини ҳал қилиш мақсадида жамиятларнинг иш савиясини ошириш йўллари белгилаб берилди.

Кенгашда Д. И. Менделеев номидаги Бутуниттифоқ химия жамиятининг президенти академик С. И. Вольфкович, СССР Министрлар Совети стандартлар давлат комитетининг раиси В. В. Бойцов, СССР Министрлар Совети фан ва техника давлат комитети раисининг ўринбосари Г. В. Алексеенко, ВЦСПС секретари И. М. Владиченко ва бошқалар сўзга чиқдилар. Улар илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришда, ҳар бир илмий ходим, инженер, техник, қишлоқ хўжалик мутахассиси активлиги ва ижодкорлигини яна оширишда илмий-техника жамиятининг роли ошиб бораётганлиги ҳақида гапирдилар. Илмий-техника жамиятининг барча бўғинлари ишини такомиллаштиришга қаратилган бир қанча тавсиялар айтилди.

Кенгаш ишида олимлар, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, КПСС Марказий Комитетининг, касаба союзлари Марказий ва республика комитетларининг масъул ходимлари иштирок этдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС Раиси А. Н. Шелепин нутқ сўзлади. (ТАСС мухбири).

Меҳнат зарбдори Неъматилла Аҳмедов пойтахтимиздаги асбобсозлик заводининг 10-цехида смена топшириқларини мунтазам 130 — 140 процентдан адо этиб, коллектив ўртасида муносиб эътибор қозонмоқда. Суратда: ўртоқ Н. Аҳмедов иш устида.

А. Тўраев фотоси.

СОБИҚ ЖАНГЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашлар фаровонлиги тўғрисида, уларнинг бахт-саодати ҳақида тинмай ғамхўрлик кўрсатмоқда. Айниқса, Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларининг моддий ва маданий турмуш даражасини янада яхшилашга алоҳида аҳамият бермоқда.

Партия, совет ташкилотлари ва республика халқ контроли комитети, социал-таъминот органлари ёрдамида ўтган йили бу соҳада анча иш қилинди. Социал-таъминот органлари маҳаллий Советларнинг депутатлари билан ҳамкорликда Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларини бориб кўриб, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўргандилар. Бу талаб-эҳтиёжларни қондириш учун тегишли чора ва тадбирлар кўрилди. Ўтган йил давомида уларга барча қулайликларга эга бўлган 1917 квартира ажратилди, ва 3859 уй-жой ремонт қилиб берилди, 600 дан ортиқ кишининг уйига телефон ўтказилди. 2914 кишига санаторий ва курортларда даволаниш учун путёвка берилди. 176580 сўм моддий ёрдам кўрсатилди. 425 кишига уй солиш учун ер ажратиб берилди. 751 киши ссуда олди. Кўплаб оилаларга қурилиш материаллари берилди. 3713 кишига протез-ортопедия буюмлари ва 1144 та «Запорожец» автомашинаси берилди.

Республика Министрлар Советининг 1971 йил 17 декабрдаги қарорига биноан Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва бошқа инвалидларга, ҳарбий хизмат инвалидларига, шунингдек, бу қарор тегишли бўлган инвалидларга белгиланган медицина кўрсатмаларига асосан ҳар етти йилда (ўн йил ўрнига) бепул ва бировга бериш ҳуқуқисиз қўлда бошқариладиган битта кичик литражли «Запорожец» автомобили берилади. Шу муносабат билан бу машиналар текинга капитал ремонт қилинмайди.

Улуғ Ватан урушида ногирон бўлиб қолган ва бошқа хил инвалидларни протез буюмлари билан яхшироқ таъминлаш мақсадида Нукус шаҳридаги протез устахонаси қурилиши тугалланди. Қаршидаги протез устахонаси қурилиши эса поёнига етай деб турибди.

Ҳукумат кўрсатмасига асосан социал-таъминот органлари томонидан қишлоқ жойларида белгиланган нормалар бўйича ҳарбий хизматда инвалид бўлганларнинг пенсияси қайта кўриб чиқилди ва уларнинг пенсиялари миқдори 15 процент оширилди.

Улуғ Ватан уруши инвалидларига партия ва ҳукуматимиз берган имтиёзларни тушунтиришда, уларни амалга оширишда маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг ҳиссаси катта. Бу соҳада меҳнаткашлар депутатлари Тошкент, Андижон, Хоразм область Советларининг ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети амалга ошираётган ишлар диққатга сазовордир Улар Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилалари талабларини қондириш учун тегишли чора ва тадбирларни кўрмоқдалар. Лекин Самарқанд, Сурхондарё ва Фарғона областидаги маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ана шундай масъулиятли вазифага бефарқ қарамоқдалар.

Ҳукуматимизнинг Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига берган имтиёзлари тўғрисидаги қарорини бажариш устидан контролни кучайтириш мақсадида улардан тушаётган аризаларни ўрганиш учун министрликнинг марказий аппаратида ва унинг бўлимларида ҳисоб олиб борилмоқда. Кўпгина ариза ва шикоятлар алоҳида контроль қилинмоқда. Уларни қондириш учун чоралар кўрилмоқда. Министрлик аппаратида гражданлар ҳар куни қабул қилинади. Тушаётган ариза ва шикоятларни ўрганиш шуни кўрсатадики, баъзи социал-таъминот органларининг раҳбарлари Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларининг талаб ва эҳтиёжларини қондириш масаласига етарли эътибор бермаётирлар.

Республика Социал-таъминот министрлиги бундан буён ҳам уруш инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларининг барча талаб ва эҳтиёжларини қондириш учун бутун куч ва имкониятларни ишга солади. Улар ҳақида мунтазам ғамхўрлик кўрсатиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир.

Қ. МАҲКАМОВА,
Ўзбекистон ССР социал-таъминот министрининг ўринбосари.

КОНКУРС ҒОЛИБЛАРИ

Сирдарё областида сут чорвачилигининг юксак маданияти учун ўтказилган кўрик-конкурс натижалари якунланди. Конкурс шартларига кўра, сигирларнинг маҳсулдорлигини оширишда энг яхши кўрсаткичларга эришибгина қолмасдан шу билан бирга ишлаб чиқариш маданиятини ҳам муваффақиятли жорий қилаётган фермагина конкурс ғолиби деб ҳисобланади.

«1-Боёвут» совхозининг сут-товар фермаси мана шу талабларнинг ҳаммасига жавоб беради. Бултур бу фермада ҳар бир сигирдан уч ярим минг килограмм ёки 1970 йилдагига нисбатан 729 килограмм кўп сут соғиб олинди. Шу туфайли совхоз давлатга сут махсулоти сотиш планини қарийб бир ярим баравар ошириб бажаришга муваффақ бўлди. Хўжалик сутни реализация қилиш натижасида икки юз эллик минг сўм соф фойда олди.

Фермада механизациялаш юксак даражага кўтарилган. Сигирларга ем-хашак бериш, уларни соғиш, оғилхоналарни тозалаш ишларининг ҳаммаси механизмлар ёрдамида бажарил[illegible]ди.

Сут соғувчилар орасида Гулшод Ғиззатуллина энг юқори кўрсаткичга эришди. У, ўзига бириктириб қўйилган 30 сигирнинг ҳар биридан 4100 килограммга етказиб сут соғиб олди.

Директива объектлари йўқламаси

ЎРТА ОСИЁДА БИРИНЧИ

Иттифоқимизнинг Энергетика ва электрлаштириш министрлиги қарамоғидаги «Средазэлектросетьстрой» трестининг азамат монтажчилари Ўрта Осиё ва Жанубий Қозоғистон тарихида биринчи марта 500 киловольт кучланишли гигант электр узатиш линиялари қурилишини бошлаб юборишганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Жумладан, энди қад ростлаган «ТошГРЭС», —«СирдарёГРЭС», «ТошГРЭС — Чимкент» электр узатиш линиялари узунлиги ва ҳажми жиҳатдан фақат Осиёдагина эмас, балки Иттифоқимиз, қолаверса, жаҳон миқёсида ҳам йирик энергетика объектларидан ҳисобланади.

Бевосита юқори кучланишли электр узатиш линиялари ҳақида гапиришдан аввал энергетиканинг ўзига хос томонларини гапириб ўтишга тўғри келади. Маълумки, сўнгги йилларда асосан электр қувватини узоқ масофаларга ўта юқори — 330. 500. 700 киловольт кучланишли линиялар воситасида узатиш тадбирлари кўрилмоқда. Бунинг боиси бор, албатта. Электр қувватининг миқдори узатгич кучланишига тўғри пропорционал бўлиб, биз линия кучланишини қанча оширсак, шунча катта электр энергиясини узатишга эришамиз. Тўхтовсиз юксалаётган саноат индустриямиз ва қишлоқ хўжалиги худди ана шуни тақозо этмоқда. Ўта юқори кучланишли электр узатиш линияларини қуриш учун зарурат ана шундан келиб чиққан.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақага бел боғлаган трестимизнинг 48 ва 71-механизациялаштирилган колонналари коллективлари 1972 йилда қудратли энергетика объектлари — Тошкент ва Сирдарё ГРЭСларини туташтирувчи 500 киловольт кучланишли электр узатиш линиясини муддатидан илгари, 22 декабрь — энергетиклар кунига битказиб, фойдаланишга топширишга қарор қилдилар. Мазкур линиянинг узунлиги 178 километрдир. Бу — Ўрта Осиё ва Жанубий Қозоғистонда қуралаётган шундай катта биринчи электр узатиш линиясидир.

Қурилиш жараёнида монтажчилар 6200 тонна металл опоралар ўрнатиши, 7000 куб метрдан зиёд йиғма темир-бетон конструкцияларни монтаж қилиши ва 2500 тонна пўлат-алюминий симини юқори кучланишли мачталарга осиши лозим. Опоралар 15-18 тонна оғирликда бўлиб, уларнинг ҳар бирини алоҳида инженерлик иншооти дейиш мумкин. Шунингдек, кўплаб инженерлик қурилмаларини юзага келтиришга, турли тадбирлар ўтказишга тўғри келади. Бу ерда бўйи 45 метр бўлган баҳайбат металл опоралар 15-18 метр чуқурликка кўмилувчи 20 та металл пойдеворларга ўрнатилади

Бу йил ишга тушиши лозим бўлган иккинчи 500 киловольт кучланишли электр узатиш линияси «ТошГРЭС—Чимкент» линияси бўлиб, у 111 километр масофага чўзилади. Бу линия Жанубий Қозоғистон районларидаги тез тараққий этаётган нефть-кимё саноати корхоналарини қўшимча электр қуввати билан таъмин этиш имконини беради.

Трестнинг темир-бетон ва металл конструкциялар тайёрлаб берувчи бўлинмасида ҳозир мазкур линиялар учун серияли равишда қурилмалар ишлаб чиқариш бошлаб юборилди.

Шу нарсани қувонч билан қайд қилиш керакки. линияларни қуришда асосан трестимиз мутахассислари иш олиб боришаяпти. Уларнинг кўплари қурилиш бошланишидан аввал мамлакатимизнинг Европа қисмида қурилаётган шу типдаги линияларда ишлаб, ўз малакаларини ошириб келишди. Кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборини қозонишга сазовор бўлган электр линияси монтажчилари бригадирлари Ислом Шерматов, Иван Тупицин, В. Орехов, А. Алиев, Д. Кохов. Н. Черкасовлар ана шулар жумласидандир.

Шунингдек, ҳали бошланмаган мураккаб электр-монтаж ишларини ҳисобга олиб, бу ишларни бошқаришга Красноярск шаҳридан мутахассислар таклиф қилиш назарда тутилмоқда.

Электр линияси қурилишини механизация машиналари, яъни телевишкалар, тракторлар, бульдозерлар. ер ковлагич механизмлар, ковшли экскаваторлар ва бошқа катта-кичик машиналарсиз тасаввур килиб бўлмайди, албатта Кўпинча опораларни ўрнатишда вертолётлардан ҳам фойдаланишга тўғри келади. Шунинг учун ҳам ишимизнинг муваффақияти машина ва механизмлар ишининг тўғри ташкил этилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Бу йилги қурилиш-монтаж ишларимизнинг ҳажми ўтган йилдагига нисбатан 30 процент ортиқ бўлади. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, машина-механизмларининг миқдорини ҳам шунга мос равишда кўпайтириш лозим. Бироқ бу йил трестимиз учун ажратилган машиналар атиги 6-7 тракторни ташкил қилади. холос. Бу ҳозирги кунда трест бўйича мавжуд бўлган машиналаримизнинг 3 процентини ҳам ташкил этмайди. Бундан шундай хулоса келиб чиқади: гигант, линиялар қурилишида ихтиёримиздаги барча машиналарни жанговар ҳолатга келтириш, резервдагиларни ишга солиш ва улардан иложи борича самарали фойдаланишни ташкил этмоғимиз даркор экан. Ўйлайманки, бу иш трестимиз коллективининг қўлидан келади.

Ғ. УМАРХЎЖАЕВ,
«Средазэлектросетьстрой» тресты меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи.

ЧОРВАДОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

— Беш йилликнинг биринчи йилини чорвадорларимиз муваффақиятли якунлашди, — дейди колхоз сут-товар фермасининг мудири ўртоқ А. Сайдалиев. — Давлатга 240 центнердан ортиқ гўшт етказиб берилди. Сут тайёрлаш плани 120 процент адо этилди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чорвачиликка алоҳида эътибор беряпти. Аввало озуқабоп экинлар майдони кенгайтирилди, қишловга пичан, силос ва бошқа озуқалар етарли даражада жамғарилди. Бу эса, айниқса қиш фаслида чорва молларнинг маҳсулдорлигини ошириш, давлатга маҳсулот етказиб беришни кўпайтиришда муҳим роль ўйнади. Бултур колхоз бўйича ҳар бир сигирдан 1300 ўрнига 1500 килограммдан сут соғиб олинди.

Ферма юмушларини механизациялаш, чорвадорларнинг меҳнат шароитини яхшилашга эътибор кучайтирилди. Янги молхона биноси қурилди. Бу ерда асосан иш механизация воситасида бажарилади.

— Аппаратларда соғиш ҳар жиҳатдан афзал экан, — дейди илғор сут соғувчи Кулаш Бийбўлсинова, — қўлда соғиш машаққатидан қутилдик, ишимизга унум кирди, маҳсулотимиз сифати ҳам яхшиланди.

Янгийўл районидаги Энгельс номли колхоз чорвадорлари тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йилини янги куч-ғайрат билан бошлаб муттасил яхши натижалар ни қўлга киритаётирлар. Улар чорва қишловини муваффақиятли ўтказиб, беш йилликнинг иккинчи йилида моллар туёғини 20 процент кўпайтириш, давлатга мўл-кўл сут ва гўшт етказиб бериш иштиёқи билан меҳнат қилмоқдалар.

Р. МУҲСИМОВА.

Янги назмлар

СОҲИЛДАГИ ҲАЙКАЛ

Мен жанубда, сарҳадда бўлдим,
Соқчи турар серган, эҳтиёт,
Сарҳадбоннинг ёнида турдим,
Хаёлларим ёзарди қанот.
Аму қайнаб, оқин ўркачи
Талпинади олис шимолга.
Унга боқиб ёш чегарачи
Қулоқ солар майин шамолга.
Дарё қалқиб, оқтўш чағалай,
Тўлқинлардан узмас кўзини.
Дарё эса талпиниб, тинмай
Мангу карвон этган ўзини.
Мен посбоннинг ёнида турдим,
Қурол эмас, қўлда қаламим.
Тўлқинланиб қўшиқ битардим,
Дарё мавжин кузатдим бир зум.
Сарҳадбоннинг ёнида ҳайкал,
Қалбга кўчди дарё тўлқини.
«Соқчи эдим мен ҳам бир маҳал,
Четлолмадим душман ўқини».
Мен ҳайкалга таъзим этганда,
Юрагимга урилди шу байт.
Чегарага ғубор етганда
Мардлар бефарқ турарми у пайт.
Ўқ чақнаган, ғаним паналаб
Ханжар отган элим кўксига.
Мард йиқилган элни қўриқлаб,
Оташ кетган ёв тўдасига.
Ортга қайтган душман тўлқини,
Сокин еллар эсган соҳилда.
Ҳалок бўлган марднинг у куни
Хотираси қолган ҳар дилда.
...Қабр устига тикланиб ҳайкал,
Постда турар мисоли посбон.
Қуёш унга нур сочиб аввал,
Мовий осмон бўлган соябон.
Ҳар тонг сафда рўйхат ўқилса,
Номин тилга олар илк посбон.
Тугалланар шу ерда қисса,
Постда турар у жангчи ҳамон.

НАЗАРМАТ.

КОММУНИСТ

Осмонларга учгим келади,
Камалакни қучгим келади.
Унда ранглар жилвасига аста ёнбошлаб,
Рангдор-рангдор фикрларни кун тиғида тарашлаб,
Куйлагим келади!
Унда ранглар жилвасининг икки учига
Юрагимни ипак тордек эшиб, боғлардим!
Ҳа, сен инон бунга! Инонайлик юрак кучига...
Инон: унда шеър айтардим — унинг иси бўларди,
Бўйи, эни, вазни, тоти, тусн бўларди —
Шундай бир шеър айтар эдим!
Шундай бир шеър айтар эдимки,
Ранги мусаффо қизиллик бўларди —
Унда сенинг тоғанг, менинг тоғам,
Минглаб тоғаларнинг, минглаб оталарнинг
Қизил қони ёлқинланарди!
Афсус, афсус!
Бугун улар қизил-қизил лолаларнинг тагларида
Қабр бўлиб салқинланади...
Улар шаҳидлардир —
Шу Ватан дея,
Гўдакларнинг қора-қора кўзлари,
Оналарнинг сочдек оппоқ сўзлари,
Юлдузларнинг кўкда қолган излари,
Муқаннанинг, Torобийнинг туғлари,
Ўчоқларнинг кул босмаган чўғлари, дея,
Бедалар кўкарсин, гул яшнасин деб,
Қўшиқ яшасин деб, ишқ яшасин деб,
Эрк яшасин деб,
Кишанларни ишончлар-ла эговладилар,
Қабр бўлиб, мана шундай ётмоқликка ризо бўлдилар...
Ажаб дунё
Жисмлардан исмлар байроқ
Жисмлар — қабрлардир,
Исмлар — байроқ.
Байроқни бошимдан баландда тутиб,
От ўйнатиб,
туғён бўлиб жангга отландим.
Партиявий билетимни қалқон қилибмас,
Унга ўзим қалқон бўлиб жангга отландим!..

Абдулла ШЕР.

ҚЎРИҚ ЕРДА КУРКА ФАБРИКАСИ

ГУЛИСТОН, (ЎзТАГ мухбири). Фориш районида паррандачилик совхози қурила бошлади. Бу ерда йилига ярим миллион курка етиштирилади. Курка боқишнинг бутун процесси тамомила механизациялаштирилмоқда.

Қурилишни «Мирзачулсовхозстрой» трестининг механизациялашган кўчма колоннаси бажармоқда. Дастлабки 10 та паррандахонанинг пойдевори монтаж қилиниб бўлди.

Янги совхоз беш йиллик охирида қуриб битказилади.

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг чевари Мавлуда Пўлатова шу кунларда 1973 йилнинг январь ойи ҳисобига меҳнат қилмоқда. Унинг қўлидан чиққан маҳсулотлар доимо аъло сифатли бўлади. Суратда: моҳир тикувчи Мавлуда Пўлатова.

Л. Глауберзон фотоси.

ЖАНГОВАР АДАБИЙ ТАНҚИДЧИЛИК УЧУН

ШЕЪРИЯТ УФҚЛАРИ

КПСС XXIV съездида совет адабиёти ва санъатининг партиявийлиги, халқчиллиги етакчи, белгиловчи принциплар бўлиб қолиши алоҳида таъкидланган эди, КПСС Марказий Комитетининг яқинда қабул қилган қарорида ҳам адабиёт ва санъатимиз тараққиёти учун, ижодкорлар учун ғамхўрликнинг ёрқин намунасини кўрамиз. Чунки, партиямизнинг адабий-бадиий танқидчилик савиясини кўтариш ҳақидаги кўрсатмалари адабиёт ва санъатимизни янада юксалтиришнинг улкан омилидир. «Эстетик талабчанлик, чуқур ижтимоий таҳлил, ...истеъдодга нисбатан, унинг самарали ижодий изланишларига нисбатан эҳтиёткорона муносабатда бўлиш» бу муҳим қарорнинг мағзини ташкил этади.

Адабий жамоатчилик, шеърият мухлислари поэзиямиз кенжа авлодида ёшлик баркамоллиги бирданига ўзини намоён қилганини яхши билади. Бу хусусият уларнинг биринчи китобларидаёқ кўзга ташланган эди. Бунда ёлғиз поэтик истеъдодигина эмас, истеъдоднинг маърифати масаласини ҳам махсус таъкидлаб ўтиш лозим бўлади. Миллий ва интернационал заминдаги буюк устозлар таъсири, уларнинг маҳорат сирларини ўткир дид билан ўрганиш, ижодий ўзлаштириш, поэтик баркамолликни эгаллаш сари муҳим босқич бўлгани шубҳасиздир. Чуқур адабий маърифат ҳозирги замон ижтимоий тафаккури, теран ва атрофли билимлар даражасидаги интеллектуал тайёргарлик билан қўшилгандагина том маънодаги маърифат бўла олади.

«Лирика» сериясида чиқаётган китоблар, Ҳусниддин Шариповнинг «Ильични ўйлайман» туркуми китобхонда қизгин фикр уйғотади. Эркин Воҳидовнинг «Ёшлик девони», «Чароғбон»и теран маъноларга бойлиги, сеҳрли мусиқаси билан поэзия мухлисларини мамнун қилди, Абдулла Орипов шеърларидан марказий газета ва журналларда намуналар берилаётгани бугунги ўзбек шеъ-лида кўриш мумкин. Мен биринчи китоблар ичида Жамол Камолнинг «Олам кирар юрагимга» тўпламини алоҳида қайд этишни истар эдим.

Бугунги шеъриятимиздаги барча қувончли ҳодисалар унинг истеъдод кучлари, ижодий имкониятлари катта эканидан далолат беради.

Маълумки, шеърни шеър қилган, уни қадрли, эъзозли даражага кўтарган омил, даставвал, унинг ёрқин фикр, ҳақиқий поэтик эҳтирос, ижодий дард самараси сифатида яратилиши, қолаверса, сирли-сеҳрли мусиқага эга бўлишидир. В. Белинский лирикани шеъриятнинг шеърияти деб бежиз айтмаган. Ҳақиқий поэзияни ҳис қилиш туйғуси, том маънода поэтик янгилик туйғуси бўлса, шеър яратиш дарди, санъати нимаю, шеър ёзиш нима—бунинг фарқини ажратиб олиш қийин эмас. Айниқса, бошловчи қаламкашлар бу ҳақда жиддий ўйлашлари лозим. Тиришқоқ ҳунарманд шоир хоҳ оддий, хоҳ фавқулодда ҳаёт фактларига қанчалик ишлов бермасин, энг муҳимини — поэтик ҳароратни, санъаткорлик жилосини бағишлашдан ожиз, демак, унинг шеъри санъат асари эмас, ҳунармандлик буюми бўлиб қолаверади. Матбуот эса шоир учун ўз тақдирини халқ ҳукмига ҳавола қиладиган кураш майдонидирки, унга юраги дов бериб кирадиган одам ҳақиқий санъат яратиш қобилиятига эга бўлмоғи керак. Бу мавзуда машҳур совет шоири Михаил Исаковскийнинг неча дафъа куйиниб ёзганини биламиз. Расул Ҳамзатов «Доғистоним»да, Эдуардас Межелайтис «Тунги капалаклар» (адабий ўйлар) китобида ҳақиқий поэзия учун биринчи шарт ва зарурат бўлган талант ҳақида — антик дунёдан қолган бу муҳим ҳақиқат тўғрисида алоҳида тўхталадилар.

Партия XXIV съездида, СССР ёзувчилари V съездида бадиий маҳорат масалаларига алоҳида аҳамият берилди. Турли авлодга мансуб шоирлар ижодидаги поэтик савия муаммоси бугунги кун-ва ҳоказоларни ҳар қанча ўқиб ўрганса арзийди. Демак, маҳоратни ўрганиш, эгаллаш йўллари умумий заруғият. унинг конкрет шаклларини ҳар бир шоир мустақил равишда яратади, ҳар гал ўзи белгилайди.

Шеъриятимизнинг ривожи, бугунги такомили барча ижодкорлар учун муштарак бўлган янги вазифаларни белгиламоқда. Албатта, бугунги кўп сонли китобхоннинг диди турлича, у турли шеърий услуб, шакл ва рангларга мойил бўлиши мумкин. Лекин, муҳими, у ғоявий юксак туйғуни, бадиий нафис, баркамол ифодани қадрлай билади, шеърий образларнинг мумкин қадар умумлашма даражасида, салмоқдор бўлишини, катта фикрларни ташишини истайди. Ҳозирги давр «кундалик эҳтиёж» характеридаги, маъракачилик руҳидаги, авжи зўрма-зўр баланд олинган тез бўлар шеърларни, мадҳияларни тобора сиқиб чиқармоқда. Бугунги кенг маърифатли китобхон (у рус тили орқали жаҳон шеърияти намуналарини ўқиш имкониятига эга) поэтик фикрлашдаги ўхшашликни, образлардаги такрорни, тасвирий усуллардаги схемани ҳазм қилолмайди.

Бугун катта шеърият катта кўламни талаб қилади. Шундай экан шоир таассуротларининг кўлами фикрлар теранлиги билан қўшилиши лозим. Турли жуғрофий атамаларни, тарихий номлар ва саналарни тавсиялаб ўтиш билан тўла маънодаги поэтик кўламга эришиб бўлмайди. Жуғрофий, тарихий ва бошқа хил фактлар, ҳодисалар моҳияти, ҳаётий замини, илдизлари, ички алоқалари, гўзаллик сирлари бадиий тадқиқ қилиниши, шоирона таҳлил этилиши лозим.

Жанр турлари, имкониятлари ранггин бўлган ҳозирги лирикамизда халқчил ва кенг кўламли бармоқ вазнидан кейин классик арузнинг ғазал формаси ўзининг муайян ўрнини аниқ тайинлаб тасдиқлаб турибди. Бинобарин, ғазалга ҳам майл кўргазган ис-салаларига, мавриди келганда мураккаб сиёсий муаммоларига аралашади. Бас, шоирнинг мушоҳада, муҳокама доираси, мавзу доираси тор, майда, резавор масалалар билан чекланиб қолиши мумкинми? Ёш қалам соҳибларининг меҳрибон ва талабчан устози Зулфия андижонлик Мукаррама Муродовага оқ йўл тилар экан, ёшларда интим-мавзуга берилиш кайфиятидан хавотирланганини ёзади. «Мен, азиз қизлар, — дейди у, — сизларни тор шахсий кечинмалар чодиридан катта фаолият майдонига, ижтимоий ҳаётга, замонамиз руҳи, суръатига уйғун катта парвозларга ундамоқчиман». Бугун тематик кўламли, уфқи кенг граждалик лирикасига эҳтиёж тобора кучайиб борар экан, албатта, буни кишининг руҳий оламидан ажратиб қўйиш ҳам мумкин эмас.

Партиянинг XXIV съездида таъкидлаб ўтилган ижодкорнинг фаоллиги масаласи адабий ҳаракатчилигимиз диққат марказида турибди. Бу совет ёзувчисининг ғоявий жиҳатдан тўла қуролланган бўлишини, сиёсий вийраклик позициясида туриб ёзишини тақозо қилади. Бутун идеология жабҳалари бўйлаб кураш тобора қизиб бораётган бир шароитда шеърият майдонида Маяковскийлар, Лоркалар, Ҳикматлар, Бехерларнинг тирик овози, улар байроғини қўлга олган издошлари овози янги куч билан янграмоқда. Ўзбек шеъриятида даврнинг катта даъватларига поэтик жавоб қилишда тажрибали шоирлар қаторида ёш истеъдод эгалари ҳам фаоллик кўрсатмоқда.

Бугунги шеъриятимиз муваффақиятларини истеъдодли ёшларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бу эса катта шеърият яратишга астойдил бел боғлаган ёш талантларга алоҳида меҳрибонлик кўрсатишни, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қўлтиқлашни тақозо этади.

Шеъриятимизнинг халқ, давр кутган даражада, Иттифоқ китобхони мамнун бўладиган даражада парвоз қилиши кўп жиҳатдан республика Ёзувчилар союзининг раҳбарлик ролига, ташкил қилиш, сафарбар қилиш маҳоратига боғлиқ. Союзда ёш талантлар маърифати билан шуғулланувчи семинарлар қайта тикланиши, маълум меъёрда ишлаб туриши лозим. Поэзия секцияси ўз ишини бугунги талаблар даражасида қайта қуриши, унда янги шеърлар, нашр этиладиган китоблар муҳокамаси йўлга қўйилиши, ўзаро мунозара кучайтирилиши, юқори поэтик савия учун, том маънодаги катта шеърият учун ижодий мусобақа авж олдирилиши зарур.

Бугун шеъриятимиз олдига қўйилаётган барча талаблар унинг ижодий кучларига партиямиз, халқимиз юксак ишонч билан қараётганидан далолат беради.

Ботир АКРАМОВ
ТошДУ доценти.

Ажаб савдолар

ҚОШИҚ МУАММОСИ

Меҳмонга келган қудалар дастурхон атрофида ўтиришибди. Ҳадича хола косаларга солинган маставани олиб келаркан ҳижолатомуз:

— Айбга буюрмайсизлар, айланай қудажонлар, қошиқларимизнинг мазаси йўқ, — деди.

— Йўқ нарсани йўндириб бўлмас экан. Биз рўзғорда ишлатаётган қошиқлардан бирининг сири кўчган, бирининг четн учган. Уларни келинингиз 10 ёшдалигида сотиб олган эдик...

Дарҳақиқат, кўпдан буён ёғоч қошиқларнинг номи бору, ўзи йўқ. Савдо дўконларида уни сўраганларнинг саноғига етиб бўлмайди. Ўтган йили республика Савдо министрлиги 9 минг дона қошиқни Россия Федерациясидан олган эди. Улар «Узоптгалантерея» базаси орқали сотилган эмиш. Бу 12 миллионга яқин аҳолиси бўлган республикамизнинг эҳтиёжини қопламайди.

Ўзбекистон Иттифоқимиздаги саноати энг ривожланган республика. Қаёққа қўлини узатса қурби етади. Ахир бу ерда самолётдан тортиб, экскаваторгача, пахта териш машиналаридан тортиб, турли мураккаб механизмларгача ишлаб чиқарилаётир. Наҳотки ёғоч қошиқ ишлаб чиқаришнинг уддасидан чиқиш мумкин бўлмаса! Уддасидан чиқиш мумкин. Фақат қунт ва ҳафсала қилиш керак.

Савдо министрлигига харидорлар номидан тушаётган хатлар таъсир қилди шекилли, Маҳаллий саноат министрлиги ёғоч қошиқ ишлаб чиқаришни синаб кўриш мақсадида чора-тадбирлар кўра бошлади. Калинин район саноат комбинатида ёғоч қошиқ ишлаб чиқаришга киришилди. Россия Федерациясига бир неча киши қошиқ ясаш сирларини эгаллаш мақсадида юборилди. Улар қайтиб келиб ишни бошлаб юборишди. Қошиқ таннархи 38 тийинга тушди. Савдо министрлигидаги ўртоқлар қошиқнинг у ёқ—бу ёғига қараб: прейскурант бўйича қошиқ баҳоси 28 тийин, қимматлиги етмагандай ғадир-будир экан, бизларнинг нозик дидли харидорларимизга манзур бўлмайди, деб ноз қилишди.

Қўйнидан тўкилса қўнжига деб шуни айтадилар-да. «Ўзбекбирлашув»дагилар жон-жон деб олишди. Шундан сўнг комбинатдагилар оч қорним—тинч қулоғим дейишди шекилли, қошиқ ясаш тақка тўхтади қўйди.

Редакциямизга: «Ёғоч қошиқ излаб», «Номи бору ўзи йўқ» каби сарлавҳали хатлар келиб турибди. Шу муносабат билан республика Маҳаллий саноат министрлигининг уй-рўзғор буюмлари бўлимидаги ўртоқларга мурожаат қилдик:

— Бу жуда майда. сермашаққат иш экан. Россияда ёғоч қошиқ ясаш авлоддан-авлодга ўтиб келган, бизда эса кадрлар йўқ, бунинг устига хом ашё ҳам етарли эмас. Яна шу томони борки, уни қўлда ясаш керак.

— Механизациялаштириб бўлмайдими бу ишни?

— Бўлади, албатта. Лекин механизациялаштирилса, сру-кўкни қошиқ босиб кетиб, реализация қилиб бўлармикан?

Савдо министрлигидагиларга мурожаат қилиб кўрайликчи, улар нима дейишаркин:

— Ҳозир биз Россия Федерациясидан йилига 30 минг дона қошиқ сотиб оламиз. Лекин... ҳамма гап ана шу «лекин»да. Бизга қолса, миллион дона сотиб олишга кучимиз етади-я, аммо Россия Федерациясининг ўзида ҳам бу нарса танқис.

Ёғоч қошиқ ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни республика Маҳаллий саноат министрлиги жиддий ўйлаб кўриши лозим. Халқ талабини ҳисобга олиш ва унинг эҳтиёжини қондириш ҳамманинг муқаддас бурчи.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА, Х. КАЗАКОВ.

ЙЎЛДАГИ ҲАНГОМАЛАР

Гўзал Душанба шаҳрининг таъриф-тавсифини шоирларнинг шеърлари, санъаткорларнинг куй ва қўшиқларида эшитиб, бу диёрни кўришни кўпдан орзу қилардим.

Меҳнат отпускамнинг беш кунини шу гўзал шаҳарда ўтказишни мўлжаллаб, 12 январь куни Самарқанддан 80-Тошкент — Душанба поездига чиқдим. 2-вагоннинг 3-купесидан жой олган нарпайлик қаҳрамон она Ф. Жумаева, Нурота районида 46 йил чўпонлик қилган 72 ёшли пенсионер Шодибобо Қурбонов, бу кишининг умр йўлдоши Шарофатой Шодиевалар менга ҳамроҳ бўлишди.

Аввало шуни айтиш керакки, поездда йўловчилар учун қулай шароит ва маданий хизмат ташкил этилмаган экан. Ғулдураб турган радио карнайлари Нарпайдан ўтгач тамоман жим бўлиб қолди. Биз сўнгги ахборот эшитмоқчи бўлиб радио карнайни ҳарчанд у ёқ-бу ёққа бурдик. Аммо ундан садо чиқмади. Вагон проводниги Обидовнинг айтишича радиоузел механиги хоҳлагандагина радио ишлаб қоларкан, хоҳламаса йўқ. Хуллас, ўша кечаси узел ишламади, биз радио хизматидан бенасиб бўлдик.

Қарши станциясига етганда, вагонимизда ғалағовур, тўполон бошланди. 32 кишига мўлжалланган саккиз купелик бу вагонга шунча кўп йўловчи чиқдики, оёқ босишга жой қолмади. Бизнинг купега ҳам яна саккиз йўловчи кириб олиб, осойишталикни бузишди. Шодибобонинг умр йўлдоши Шарофат она бетоблигига қарамай ўрнидан туриб ўтиришга мажбур бўлди. Бу ҳам етмагандек қўшни 4-купеда баланд парвоз ашула ва қарсак бошланиб кетди. Қаршидан чиққан студент йигит қўшиқ бошлади.

Ашула ва шовқин-сурон тобора авж олиб, йўловчиларнинг тинчлигини бузди. Бунга чидай олмаган Тожикистондаги Йўлдош Охунбобоев номли колхоз аъзоси Усмон бобо Абдуллаев: «Йигитлар, энди ашулани бас қилинглар, бизлар бир оз ухлаб, дам олайлик», — деди-ю, балога қолди. «Бобой бўлсангиз ухлайверинг, ёшлик кайфини биз сурамиз-да!» — бақирди тор чалаётган йигит.

«Хўжа обигарм» курортининг лаборанткаси Людмила ҳам гапга аралашди:

— Йигитлар, менинг онам бетоб. Қизим ҳам ухлолмаяпти. Бир оз тинчлансаларинг.

— Бор ,йўқол. Энди сен қолувдингми! — дўқ қилди ашулачи.

Биз унинг фамилиясини сўраган эдик, у рубобини кўтариб купедан чиқиб кетди. Шу пайт вагонимиздаги чироқлар ўчиб қолди. Вагон проводниги Обидов монтёр излаб, вагонма-вагон чопиб кетди...

Суриштириб кўрсак, чироқларни ўчирган ҳам шу ёшлар бўлиб чиқди. Орадан икки соат ўтгач, чироқ ёнди.

Шуниси қизиқки, биз Самарқанддан чиқиб шунча йўл ҳангомаларини кўрдиг-у, лекин состав бригада бошлиғи ўртоқ Тўраевни кўра олмадик.

С. ХУЖАЕВ.

ОМБОРМИ, ҲАММОМ?

Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четида ўзинг ҳам ўтирасан, дейишади. Бу мақол Самарқанд область, Булунғур район Янгиқурилиш қишлоғида «иморат қурсанг ҳаммом қур, бошқа мақсадлар учун ҳам ишлатаверасан» қабилида ўзлашиб кетган.

1968 йилда қурувчилар уюшқоқлик билан иш бошлаб юборишди. Қишлоқ аҳли бу қандай бино экан деб қизиқишарди. Бино қурилиб битгандан сўнг билишса, ҳаммом экан. Аҳоли қишлоқда ўз эҳтиёжлари учун яна бир объект қурилганидан бошлари осмонга етган эди. Лекин ҳаммом қурилиши 1968 йилнинг ўзидаёқ тугалланганлигига қарамай. негадир 2-Булунғур совхози раҳбарлари уни ишга туширишга шошилишмади. Аҳоли ҳаммом бир йўла янги йилда, яъни 1969 йилдан ишга туширилса керак деб янги йилни сабрсизлик билан кутишди. Лекин янги йил ҳам ўтди, ҳаммом ишга тушмади. «Сабр қилсанг ғўрадан ҳолва битар» дейди халқимиз. Совхоз раҳбарларидан шу гапни такрор-такрор эшитган аҳоли сабр билан ҳаммомнинг ишга туширилишини кутди. Бу орада 1970 йил ҳам ярмлаб қолди Совхоз раҳбарларининг ёдига ҳаммом қурилиши учун кетган маблағлар тушган бўлса керакки, бекор ётмасин деб уни минерал ўғитлар сақланадиган бинога айлантиришди. Шундан бери мана икки йил ўтяпти. Икки йилдан бери бу бино совхозда ҳаммом деб юритилади, лекин аҳоли билолмай юрибди: бу ҳаммомми ёки омборми?

М. УБАЙДУЛЛАЕВА.

ҚИШЛОВ—СИНОВ

УЛОВИДАН ТУШОВИ ҚИММАТ

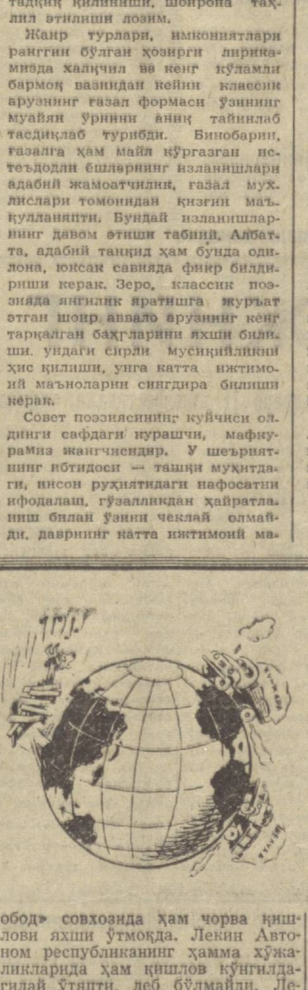

◆ УЧ СИГИРГА БИР БУЗОҚ ◆ ЕМНИНГ 1 КИЛОСИ 1 СЎМДАН! ◆ МОЛХОНАМИ, МУЗХОНАМИ! ◆ МИНИСТРЛИК ХАБАРДОРМИ!

Қишга ўз вақтида мустаҳкам ем-хашак базаси яратиб қўйган «Шуманай» совхозининг чорвадорлари қишловни ҳар томонлама соз ўтказмоқдалар. Ем-хашаклар ферманинг яқин жойларига ташиб келтирилган. Молхоналар иссиқ, моллар иссиқ сув билан таъминланган. Ферма қошида «Чорвадорлар уйи» ташкил этилган. Чорвадорлар ишдан бўш пайтларида бу ерда дам оладилар, газета-журналларнинг янги сонларини ўқийдилар. Айни пайтда зоотехника ва ветеринария янгиликлари ҳамда илғор тажрибалар билан танишадилар.

Кегайли районидаги «Халқобод» совхозида ҳам чорва қишлови яхши ўтмоқда. Лекин Автоном республиканинг ҳамма хўжаликларида ҳам қишлов кўнгилдагидай ўтяпти, деб бўлмайди. Ленинобод, Қўнғирот, Шуманай, Тўрткўл районларида чорвачилик соҳасида кетма-кет қабул қилинган қарорлар натижасиз қолиб кетмоқда. Шунинг учун ҳам бу районларда сигирлардан бузоқ олиш планлари барбод бўлди. Жумладан, Автоном республика бўйича ҳар 100 бош сигирдан 67 тадан бузоқ олинган бўлса, Беруний районида бу кўрсаткич 57 тадан, Ленинобод районида эса атиги 35 таданга тўғри келди. Хўжалик манфаати ва жамоат чорвасининг тақдирини ўйлаган чорвадор бундай аҳволга тоқат қилиши мумкинми?

Чимбой районидаги ихтисослаштирилган «Қорақалпоқ», Кегайли районидаги «Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги» совхозларида чорва моллар, айниқса қўйқўзилар жуда ориқ. Уларни ем-хашак билан таъминлаш яхши йўлга қўйилмаган. Ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш, ориқ қўйларни ажратиб, алоҳида парвариш қилиш каби зоотехника тадбирлари кўрилмаётир. Бир қатор совхозларда эса чорва моллар қишлайдиган жойларнинг аҳволи жуда ташвишли. Е. Алланиёзов директорлик қилаётган Кегайли районидаги М. Жуманазаров номли совхозда аҳвол худди шундай. Чорва бинолари — молхона ва бузоқхоналар яхши ремонт қилинмаган.

Ҳозир Қорақалпоғистон Автоном Республикаси чорвадорларининг олдида турган энг катта муаммо — ем масаласидир. Кунжара, шелуха ва омухта емларни совхозлараро тақсимлаш кўп йиллардан буён ҳал бўлмай келяпти. Масалан, Чимбой районидаги «Қорақалпоқ» совхозига кунжара ва шелуха олиш учун Беруний ёғ заводига наряд берилган. Ахир, «Қорақалпоқ» совхози билан Беруний районининг оралиғи борди-келди масофаси билан ўлчаганда 600 километр-ку! Бундай масофадан ташиб келтирилган ем хўжалик учун қанчадан тушиши мумкин? Совхоз ҳисоб-китобига кўра, ҳозир Беруний районидан ташиб келтирилган ем 21 баробар қимматга тушмоқда. Уловидан тушови қиммат деганлари шу бўлса керак-да?!

«Эркиндарё», Ильич номли, «Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги» совхозлари ҳам ана шундай пухта ўйланмай берилган нарядлар билан кунжара ва шелуха ташиб келтириб, катта иқтисодий зарар кўрдилар. Тўрткўл, Беруний, Амударё районларининг хўжаликларига эса 300 километр олисда жойлашган Чимбой ёғ заводидан кунжара, шелуха олиш учун наряд берилган. Энди, бу томошани кўринг: Чимбой ёғ заводи ўз маҳсулотини 300 километр олисдаги хўжаликларга сотиб, чимбойлик чорвадорлар 300 километр наридаги Беруний ёғ заводидан ем ташиб келтирмоқдалар. Бу кимнинг ихтироси бўлди экан? Хўжаликлар кимнинг «шарофати» туфайли 100 минг сўмлаб пулларни беҳуда йўл харажатларига сочмоқдалар? Чорвадорларнинг қимматли вақтини бекор ўтказаётганлар ким?

Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлиги бу аҳволдан хабардормикан? Қорақалпоғистон Автоном Республикаси партия, совет ташкилотлари ва Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳамда совхозлар тресте бундан тегишли хулосалар чиқариб, ишни хўжалик ва жамоат манфаатлари асосида қуриш учун зарур чора-тадбирларни кўрмоқлари керак.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АНЖЕЛА ДЭВИСГА ОЗОДЛИК!

ОТТАВА, 30. Анжела Дэвисни ҳимоя қилиш Торонто комитети америкалик жасур коммунистга телеграмма юборди. Биз сизни озод этиш учун, шунингдек Қўшма Штатлардаги барча сиёсий махбусларни озод этиш учун қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўришга ваъда берамиз, дейилади шу мактубда. Шу телеграммага канадаликлардан 500 киши қўл қўйган.

Айни вақтда Анжела Дэвисни озод этиш учун кураш фондига тўпланган маблағ Америка Қўшма Штатларига юборилди. (ТАСС).

Болгария. Бундан 25 аср муқаддам Қора денгиз соҳилида унча катта бўлмаган қишлоқ барпо этилди. Савдо-сотиқ билан шуғулланувчи бу қишлоқ кейинчалик Варна шаҳрига айланди. Социалистик қурилиш йилларида Варна мамлакатнинг йирик саноат ва маданият маркази, дам олиш жойи бўлиб қолди. Суратда: Варнанинг Карл Маркс проспекти. С. Преображенский (ТАСС) фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ЛОНДОН

◆ Иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб умуммиллий стачка бошлаган 300 минг инглиз кончисининг кураши тўрт ҳафтадан бери давом этмоқда. Иш ташловчилар қўйган пойлоқчилар ҳали ҳам шахталарга, кўмир омборларига, докларга ва электр станцияларга кириш йўлларини қуршаб турибдилар. Консерваторлар ҳукумати кончиларнинг матонати ва Англия ишчилар синфининг улар билан бирдамлиги кучи бунчалик бўлади деб ўйламаган эди. АҚШ, Австралия, Жанубий Африкадан кўмир ортиб келган кемаларнинг юкини портларда тушириб олишдан инглиз донерлари бош тортмоқдалар. Электр станцияларга кўмир ортиб келаётган юк машиналарининг шофёрлари иш ташловчилар тўсиб турган йўлларни кесиб ўтишни истамаётирлар.

БОНН

◆ Ғарбий Германия концернлари ва монополияларининг хўжайинлари маҳсулотни сотиш тобора қийинлашиб бораётганлигидан кўрилаётган зарарни асосан ишчилар гарданига юклашга уринмоқдалар. Мамлакатдаги саноатнинг деярли ҳамма тармоқларида қисқартирилган сменалар жорий этилмоқда. «Фольксвагенверке» концерни корхоналаридаги 90 минг киши январь ойида қисқартирилган график асосида ишлашга мажбур бўлмоқда. Батамом ишсизлар ҳам кўпаймоқда. Ҳозир ГФРда сал кам 270 минг ишсиз бор. Ишчилар корхона эгаларининг бедодлигига стачка курашини кучайтириш ва норозилик намойишлари ўтказиш билан жавоб бермоқдалар.

САН-ХОСЕ

◆ Америкага қарашли «Юнайтед фрут» компаниясининг бананзорларида ишлаётган Коста-Рика меҳнаткашлари ялпи забастовка эълон қилдилар. Улар ўз касаба союзларининг раҳбарлари таъқиб этилаётганлигига ва ишдан бўшатилаётганлигига қарши норозилик билдирмоқдалар. Коста-Рикада чиқадиган «Ора» газетасининг таъкидлаб ёзишича, бананзорларнинг хўжайинлари батрэкларнинг матонати, мардлиги ва бирлиги туфайли меҳнаткашларнинг ажойиб ғалабаси билан тугалланган забастовка учун ўч олиш мақсадида батракларга ва уларнинг раҳбарларига қарши репрессияни авж олдириб юбордилар.

(ТАСС).

ЧИЛИ ҲУКУМАТИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

САНТЬЯГО, (ТАСС). Чили президенти Сальвадор Альенде республика ҳукуматини қайта ташкил этди.

Социалист, Чили меҳнаткашлари бирлашган касаба союз марказининг бош секретари Эрнан Дель Канто Рикельме ички ишлар министри лавозимига тайинланди. Хосе Тоа миллий мудофаа министри, Алехандро Риос Вальдивиа маориф министри, Маурисио Юн (сўл радикал партияси) кончилик саноати министри, Мануэль Сануэса Крус (сўл радикал партияси) юстиция министри, собиқ кончилик саноати министри Орландо Кантуарнас уй-жой ва шаҳар қурилиши министри бўлди.

Бошқа лавозимларда аввалги министрлар қолди.

Чили президенти янги министрларнинг қасамёдини қабул қилди.

Сальвадор Альенде шу маросимда нутқ сўзлаб, ҳукумат составида сўл христиан ҳаракати партияси билан бир қаторда энди сўл радикал партиясининг вакиллари ҳам борлигини мамнуният билан изҳор қилди.

Президент мамлакат тарихида биринчи марта ишчилар вакили — Чили меҳнаткашлари бирлашган касаба союзининг бош секретари Эрнан Дель Канто Рикельме ички ишлар министри лавозимини эгаллаганлигини таъкидлади.

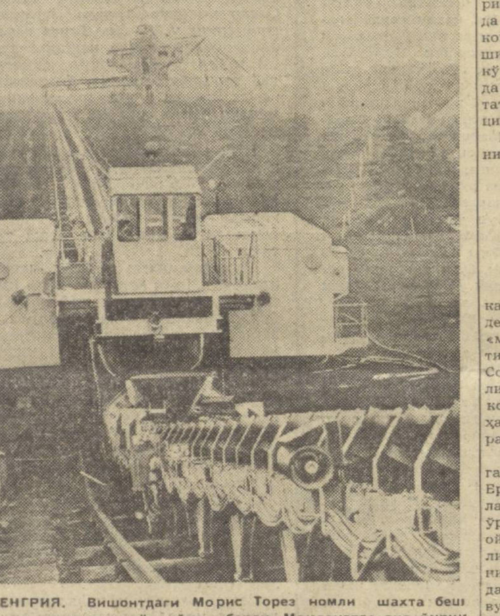

ВЕНГРИЯ. Вишонтдаги Морис Торез номли шахта беш миллион тоннадан зиёд кўмир берди. Мамлакатда энг йирик ҳисобланган ва очиқ усулда кўмир қазиб олинадиган бу шахта Юрий Гагарин номидаги электр станцияни ёқилғи билан таъминламоқда. Суратда: электр станцияга кўмир узатиш. МТИ—ТАСС фотоси.

ВАЗИЯТ НОРМАЛЛАШМОҚДА

Совет Иттифоқи Бангладеш Халқ Республикасини таниганлигини яқиндагича ўз суверенитети ва мустақиллигини курашиб қўлга киритган ана шу ёш давлатнинг халқи билан ҳукумати зўр мамнуният билан кутиб олди. Маҳаллий матбуотнинг таъкидлаб ёзишига қараганда, СССРнинг қарори унинг Бангладеш халқи озодлик курашини қўллаб-қувватлаш сиёсати изчил сиёсат эканлигининг янги исботидир; СССРнинг бу қарори республикадаги аҳволни янада нормаллаштиришга, унинг халқаро позицияларини мустаҳкамлашга кўмаклашади. 28 январга қадар Бангладеш Халқ республикасини 20та чет давлат таниди.

Бангладешнинг яшил-қизил тилла ранг миллий байроғи ҳукуматнинг Даккадаги қароргоҳи тепасида, мамлакатнинг бошқа шаҳарлардаги маъмурий биноларида ҳилпираб турибди. Мамлакатнинг 11 январда эълон қилинган мувақкат конституцияси давлат тузилишининг парламент формасини кўзда тутади. Яқин вақт ичида чақириш мўлжалланаётган таъсис ассамблеяси конституцияни тасдиқлайди.

Республика ҳукумати ўзининг биринчи мажлисидаёқ миллий қурилиш, халқ хўжалигини қайта тиклаш масалаларини муҳокама қилди, ташқи ва ички сиёсатнинг асосий принципларини белгилаб берди. Бош министр Мажибур Раҳмон айтганидек, ҳарбий блокларда қатнашмаслик, бетарафлик, ҳамма халқлар билан тинч-тотув яшаш, мустақиллик ва дўстлик — Бангладеш ташқи сиёсий йўлининг асосидир.

Ички сиёсатнинг моҳияти ва характери ҳам тубдан ўзгариб бормоқда «Биз халқимизни қашшоқлик, очлик, саводсизлик, касалликлардан ва эксплуатациянинг ҳамма шаклларидан озод қилишимиз лозим», — деб таъкидлади Мажибур Раҳмон. Деҳқонларни ҳар қандай ижара солиқлари тўлашдан ва 1972 йил апрелигача бўлган қарзларидан халос қилиш Мажибур Раҳмон ҳукуматининг дастлабки чораларидан бири бўлди. Ҳозир йирик хусусий банкларни давлат ихтиёрига олиш масаласи муҳокама қилинмоқда. Мамлакатда ўз валютасини жорий қилиш чоралари ишлаб чиқилмоқда.

Халқ хўжалигини қайта тиклаш қийин вазифа бўлиб турибди. Чунки мамлакатдаги ҳамма иморатларнинг чорак қисмидан кўпроғи вайрон қилинган, кўпгина корхоналар сафдан чиқарилган, транспорт системасининг иши тўхтатиб қўйилган эди. Ҳисоб-китобларга кўра, қайта тиклаш ишларига камида 20 миллиард рупия пул керак бўлади.

Бангладеш Коммунистик партияси янги давлатни қуришда актив қатнашмоқда. 20 йилдан бери яширин шароитда ишлаб келган Коммунистик партия энди ошкора шароитда ишлашга ўтиб, ижтимоий-сиёсий ҳаётда қатнаша бошлади. Демократик кучларнинг кенг фронти фаолиятида иштирок этмоқда.

Вақтинча Ҳиндистондан бошпана топган кишиларнинг ярмидан кўпроғи, яъни беш миллиондан ортиқ қочоқ ўз юртига қайтиб келди. Бангладеш ҳукумати уларга ёрдам бериш учун 300 миллион рупия пул ажратди.

Тобора янги-янги корхоналар ишга туширилмоқда, транспорт қатнови йўлга қўйилмоқда, мактаблардаги машғулотлар бошлаб юборилди. Озодлик ва мустақилликка эришган Бангладеш халқи келажакка комил ишонч билан бормоқда.

В. ХАРЬКОВ. (ТАСС).

ҲИНДИСТОННИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

ДЕҲЛИ, 31 январь. (ТАСС). Ҳозирги вақтда Ҳиндистон олдида турган асосий вазифа қашшоқликни тугатиш ва белгиланган программани тезроқ амалга оширишдан иборатдир, деди бош министр Индира Ганди. У Гужарат штатида бўлиб ўтган митингда сўзга чиқиб, шу йил март ойида штатларнинг қонун чиқариш мажлисларига бўлажак сайловларда марказий маъмуриятнинг миллий реконструкцияни таъминлаш, бутун Ҳиндистон учун иқтисодий тараққиёт ва социал адолатга эришишни таъминлашга қаратилган ҳаракатига самарали ёрдам бера оладиган кишилар учун овоз беришга чақирди.

ИККИНЧИ «ПЕЛЕ»

Рио-де жанейролик такси ҳайдовчи 39 ёшли Жоао Грасио ташқи қиёфасининг Пелега ўхшашлиги унга жуда қўл келиб қолди. Реклама компанияларидан бири Грасио билан шартнома тузди. Шартномага кўра, Пеленинг «эгизаги» қисқа метражли фильмларда суратга тушиб, компания маҳсулотларининг бозорини чаққонлаштиради. У бундан аввал ҳам «Пелега энг ўхшаш одам» учун ўтказилган телевизион конкурсларда қатнашиб, уч марта ғолиб чиққан эди.

Лекин Пелега бунчалик ўхшашлик уни кўпинча жуда мушкул аҳволга солиб қўймоқда. Мамлакат терма командаси жаҳон чемпионатида қатнашмоқ учун Мехикога учиб кетиш олдидан таксичи тасодифан аэродромга бориб қолган эди. Футбол ишқибозлари уни тутиб олиб кўйлагини бурда-бурда қилиб ташлашди ва эсдалик учун бир парчадан бўлиб олишди. Бразилияликлар «Олтин маъбуда»ни қўлга киритишганда эса бир тўда оломон Жоао Грасиони ўз машинасидан судраб олиб чиқишди ва «Бу — Пеленинг укаси» деган сўзни ҳар қадамда такрорлаб, уни бир неча соат давомида шаҳар бўйлаб очиқ машинада олиб юришди. Ҳозир Грасио реклама компаниясидан оладиган гонорарига шахсий машина сотиб олмоқчи. У Пелега чексиз миннатдорчилик билдириб, ўз ўғлини машҳур футболчининг ҳақиқий номи билан Эдсон Арантос деб атади.

НАЙРАНГБОЗЛИК ЎТМАЙДИ

Жанубий Родезиянинг африкалик аҳолиси Англия — Родезия тил бириктирувини «маъқулламоқда» деб кўрсатиш мақсадида Лондон билан Солсбери қилган найрангбозликнинг бутунлай миси чиқиб қолганлигини кейинги икки ҳафта ичидаги воқеалар очиқ-равшан кўрсатиб берди.

Сал кам олти йил давом этган музокаралардан кейин Британия консерваторлари билан Смитнинг ирқчи режими ўртасида ўтган йил ноябрь ойида мамлакатнинг беш миллионли африкалик аҳолисини неча ўн йиллар мобайнида ҳуқуқсизликка ва бир ховуч европалик келгиндилар зулмига дучор қиладиган битим имзоланди. Лекин бутун қитъада авж олиб кетган қудратли норозилик тўлқинидан қўти учган Британия консерваторлари найрангбозлик ишлатиб, шу йўл билан жаҳон жамоатчилигини чалғитишга ва тузилган битимнинг хиёнаткорона характерини хаспўшлашга умид боғлаган эдилар. Шу мақсадда Жанубий Родезияга лорд Пирс бошчилигида махсус комиссия юборилди. Бу комиссия составига собиқ мустамлакачи амалдорлар киритилади. Битим шартларининг Родезия туб аҳолиси учун «қанчалик мақбуллигини текшириб кўриш» ана шу кимсаларга топширилган эди.

Найрангбозликни хамирдан қил суғургандек ўтказиш учун «тегишли чоралар» кўрилди. Родезия маъмурлари, «Пирс комиссияси» «текшириш» ўтказмоқчи бўлган районларга армия ва полициянинг қўшимча бўлинмаларини юбордилар. Оқ танли корхона эгалари ўзларининг африкалик ишчиларидан битимни «маъқуллатиб» олишга эришмоқ учун кимда-ким битимни маъқулламайдиган бўлса ишдан бўшатилади, деб пўписа қилдилар. Солсбери режимига итоатгўйлик билан хизмат қилаётган «Қабила бошлиқлари кенгаши» деб аталган кенгаш ҳам ишга солинди. Ирқчилар бераётган садақа билан кун кечирувчи қабила бошлиқлари битим шартларига рози эканликларини айтганларига ажабланмаса ҳам бўлади.

Лекин қабила бошлиқларининг фикри жуда кўпчиликни ташкил қилувчи туб аҳоли фикрини асло ифодаламас эди. Жанубий Родезиянинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларида шармандали битимга қарши оммавий норозилик намойишлари бошланиб кетди. Зимбабве халқи ўзидан пинҳон тутиб тузилган битим шартларини кескин рад қилди. Аламига чидай олмаган маъмурлар намойишчиларга қарши армия ва полицияни ишга солдилар. Шабани, Гвело, Форт-Виктория, Квекве ва Солсбери кўчалари африкаликларнинг қонига беланди. Родезия ирқчилари африкалик аҳоли бошига солган репрессиялар натижасида 14 киши ўлди ва 60 га яқин киши жароҳатланди.

Лекин ҳеч қандай қонли репрессиялар Жанубий Родезия африкалик аҳолисини озодликка ва инсоний ор-номусга эга бўлиш йўлидаги муддаосидан қайтара олмайди. Зимбабве халқи ўзининг мардона курашини давом эттирмоқда. Лорд Пирс комиссиясига келганда, унинг Лондонга икки қўлини бурнига тиқиб қайтиб боришдан бошқа иложи йўқ.

Г. СКОБЕЛЕВ. (ТАСС).

ФЕВРАЛЬ ОБ-ҲАВОСИ

Февраль — қишнинг охирги ойи Бу ойнинг биринчи ўн кунлигида қиш ҳавоси ҳукмрон бўлиб туради. Айрим жойларда қор ёғади. Шимолий районларда ҳарорат пасайиб, кечалари 12-17, кундузлари 4-9 даража, жанубда эса кечалари 6-11, кундузлари 2 даража совуқ билан 2 даража иссиқ ўртасида бўлади. Ойнинг охирига бориб республиканинг ҳамма ерларида ҳарорат бир оз кўтарилади. Кўпчилик районларда кечалари 5-10, кундузлари 15-20, жанубда 23-25 даража иссиқ бўлади. 11-15 февраль кунлари ёмғир ёғиши кутилади.

2- ва 3-ўн кунликнинг охирларида республиканинг шимолий районларида кечалари 3-8 даража совуқ, кундузлари 0,5 атрофида иссиқ бўлади. Бошқа жойларда кечалари бир даража совуқ, 4 даража иссиқ, кундузлари 5-10 даража атрофида иссиқ бўлади. 22-26 февраль кунлари ёмғир ёғиши ва айрим жойларда қорга айланиши кутилади.

О. СПИРИДОНОВА.
Урта Осиё метеорология марказининг катта инженери.

ЭКРАНДА РАЖНИНГ ЎҒЛИ

Осиё ва Африка мамлакатлари халқаро II кинофестивали олдидан

— Мен эндигина 18 ёшга кирдим. Билсангиз, бу ҳам инсон ҳаётининг ўзига хос марраси. Шу ёшимда мен биринчи марта бош ролни ўйнаш насиб этган фильм экран юзини кўрди. Янги йил арафасида эса менинг бу ролим Миллий мукофотга тақдим этилди. Умуман ўтган йил бизнинг оиламизга катта шуҳрат келтирди. Ноябрь ойида отамга «Падма Ихушен» ордени берилди. Бундай олий мукофотни ҳар кимга беришавермайди. Оиламизга катта қувонч келтирган бў воқеани ака-укалар ўртасида нишонлаш учун вақт ажрата олмаймиз. Ҳали сафардаги, ҳали турли жойлардаги суратга олиш ва расмга тушишлардан ҳеч қўл тегмайди...

Биз чўп қаватли бинонинг кенггина айвонида машҳур ҳинд киноактёри Раж Капурнинг ўғли Риши Капур билан ўтирибмиз. Пастда — соҳилдаги харсанг тошларга океан тўлқинлари енгил урилади Олисдан хира туманликлар аро сузиб бораётган кемалар кўзга ташланади.

Риши ҳам Раж Капурнинг қолган тўрт фарзандлари қатори Бомбейда дунёга келди ва шу ерда ўқиди. Эндиликда эса мазкур шаҳарда ютасининг киностудиясида ўз фаолиятини бошлади.

Ҳиндистонда касб бўйича ворислик қилиш одат тусига кирган Шундай бўлса-да, бу нарса Ражларнинг оиласида ўзига хос ташкил этилган. Оилада киночиликка асос солишни биринчи бўлиб Ришининг буваси Притви Капур бошлаб берган эди. Биз уни «Дайди» фильмида ўғли Раж билан ўйнаганлигининг шоҳидимиз.

Шами, Шахи ва Раж — Притвининг ўғиллари. Уларнинг ҳар бири актёр, режиссёр, сценарист сифатида ўзига хос машҳур киноарбоблар бўлиб омма эътиборини қозонишган. Капурларнинг учинчи авлоди — Ражнинг фарзандлари кинога эндигина қадам қўя бошлади.

— Оиламизда кино бўйича бошланган анъанани бузмаслик учун ҳам ана шу касбни танлашга, фильмлар учун суратга тушишга рози бўлдим. Отам менинг киноактёр бўлишимни жуда истарди, — дейди Риши Капур. — Уйлаймanки, барибир кейинчалик бу ишга ўз-ўзимдан рози бўлишим табиий эди. Дастлабки қадам қўйилди десам бўлар. Олдинда эса мени янги роллар кутмоқда. Яқин вақтларда машҳур сценарийчи Аҳмад Аббоснинг «Алданганлар» номли фильмини суратга олишда иштирок этиб, муносиб ролни ижро этишим керак.

Бизнинг экранларимизда ижтимоий мазмундаги фильмлар ҳам кўпайиб бормоқда. Улар ҳар бир ҳинд фильмида учратиш мумкин бўлган одатдаги қўшиқ ва рақслар, атайлаб танланган машҳур кино артистлар камроқ эканлиги билан фарқ қилади. Жумладан, Голливуд шаҳрида яратилган фильмимизни кўрсатиш мумкин. Янги фильмлардан томошабин манзур. Бироқ кўпгина кино ишловчилар артистлар учун имконият яратиб беришолмаяпти. Афтидан, улар бундай фильмларни томошабин яхши қарши олмайди, деб чўчишса керак.

— Сиз қайси фильмда суратга тушишни истардингиз?

— Мен ҳар қандай ролни ўйнашга тайёрман. Фақат, У муҳим ғояни илгари суриб, қизиқарли ва воқеабанд бўлиши билан бирга менинг руҳимга яқинроқ бўлса бас.

Риши ҳам кўпгина ҳинд актёрлари сингари махсус маълумотга эга эмас. Ҳиндистонда ҳозирча биргина кино санъати олий мактаби мавжуд, холос. Лекин кино санъати, кино танқидчилиги билан шуғулланувчилар Ришини экран учун яралган, келажаги порлоқ, уста артист деб баҳолашмоқда.

— Янги йилда сиз нималарни орзу қиляпсиз?

— Мен биринчи марта ўйнаган фильмни совет томошабинлари ҳам кўришларини истардим. Чамаси, 15 йил бурун отам иштирок этган фильм Ҳиндистондан мамлакатингизга олиб борилган маданиятимизнинг ўзига хос дебочаси бўлган эди. Яқинда советлар диёрида мен иштирок этган фильм намойиш этила бошлайди. Истардимки, бу фильм ҳам худди аввалгисидек муваффақият қозонар. Энг муҳими, мен учун, совет томошабинларининг олқишига сазовор бўлиш.

Бомбей шаҳри Ҳиндистоннинг энг йирик кино фабрикаларидан саналади. Бомбей, Калькутта, Мадорас студиялари йилига 400 дан зиёд фильмлар яратмоқда.

— Афсуски, бу фильмларнинг кўпи ҳозирча савияси пастроқ, савдо-сотиқ йўли билан бойлик орттириш кўзда тутилган картиналардир. Афтидан, бундай фильмларнинг баъзилари диди пастроқ томошабинлар учун мўлжалланган кўринади, — деганди кўп афсусланган ҳолда Ҳиндистон кинорежиссёрлари ассоциациясининг президенти Ранеш Сегал. — Ҳиндистонда «янги тўлқин» — кенг ижтимоий маънодаги, бугунги кун воқеаларини кўрсатувчи фильмларнинг яратилишининг ҳиндистонлик илғор фикр эгалари — киношунослар томонидан қизғин маъқулланаётганлиги ҳам шундан. Биз, бундай оқимни ҳар вақт қўллаб-қувватлаймиз. Фильмлар ишлаб чиқаришни молиявий таъминлаб туриш учун давлат уюшмаси ташкил этилган. Мазкур уюшма картиналарни суратга олиш борасида моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаб туради. Уюшма бадиий жиҳатдан устун, ҳиндистонлик ишчи-деҳқонлар ҳақида ҳикоя қилувчи, уларнинг орзу-истакларини экранда кўрсатиб бера оладиган фильмларга кўпроқ ёрдами тегмоқда.

Жаҳон кинематографиясидан энг яхши томонларини — гуманизм ғоялари, бунёдкорликни экранда кўрсата билиш ҳиндистонлик киночиларнинг бугунги кундаги муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолди. Уз-ўзидан маълумки, энг катта ишларга қўл урилганда ҳам ёшларга суянишга тўғри келади. Ҳиндистонлик ёш ижодкорлар эса янги, мазмунли фильмлар яратишда бундан буён ҳам ўз «оталарига» кўмак бериб келаверадилар.

А. ШЕДРОВА.
Бомбей шаҳри, январь.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55—ТОШКЕНТ, 11.00 — **Янгиликлар**, 11.10 — **Жўжаларим** (фильм-концерт), 11.35—Ҳужжатли фильм, 12.30 — МОСКВА. 17.55—ТОШКЕНТ. 18.00—Болалар учун концерт. 18.25 — Ахборот. 18.40—Улар келажак сари одим ташлайдилар, 19.10 — Республика Ҳамза мукофотининг лауреати. **Собир Абдулла.** 20.00 — Миллионлар ленинча университети. 20.30 Ахборот. 20.45—Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 21.20—**Наъматак** (адабий композиция). 22.00 — Вақт, 22.30—Концерт. 23.30—МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00—ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 18.10—МОСКВА. 20.00 — **Пўлад Булбул ўғли куйлайди** (фильм-концерт), 20.15—Врач маслаҳати, 20.30 — **Энг қадимий эртак** (бадиий фильм), 22.00 — Телефильм, 22.30—МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари, 21.50—Телефильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 1/II да **Марварид изловчилар**, 3/II да **Дон Карлос**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/II да **Бой ила хизматчи**, 2/II да **Табассум ўғрилари**, 3/II да **Олтин девор**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/II да **Ҳалима**, 3/II да **Хотиниммнинг эри** (кундузи), **Лақма** (кечқурун), 4/II да **Менинг жаннатим**.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ В. Д. ЖУРИН НОМИДАГИ ЎРТА ОСИЁ ИРРИГАЦИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

бўлим мудирлари — суғориладиган территорияларнинг сув баланси, гидромелиорация тармоқларини автоматлаштириш ва телемеханизация;
секторларнинг катта илмий ходимлари — горизонталь тармоқлар дренажи (2), дейгиш тупроқ-мелиорация лабораторияси (2);
бўлимлар — инженерлик мелиорация ўзанлар, сув хўжалик ишларини ташкил қилиш ва механизациялаш, сув хўжалиги иқтисоди;
лабораториялар — сув узатиш машиналарини эксплуатация қилиш, суғориш тармоқлари ускуналари.
Конкурсда фан докторлари ёки фан кандидатлари шунингдек катта ишлаб чиқариш тажрибасига эга ва илмий меҳнатлари ҳамда кашфиётлари бўлган юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.
Бошқа шаҳарлардан келиб ва конкурсдан муваффақиятли ўтган мутахассислар турар-жой билан таъминланадилар.
Конкурс муддати — 25 февралгача.
Ҳужжатлар: Тошкент шаҳар, Я. Колас кўчаси, 24 уйга юборилсин.

ЎЗБЕКИСТОН САНИТАРИЯ, ГИГИЕНА ВА КАСБ КАСАЛЛИКЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Коммунал гигиена бўлими мудири;
лабораториялар катта ва кичик илмий ходимлари: шовқин ва вибрация, пестицидлар токсикологияси ва гигиена, меҳнат физиологияси, полимерлар гигиенаси, пластик массалар, промтоксикология ва санитария химияси, радиобиохимия ва радиацион гигиена, рентгено-функционалли клинико-диагностика, санитария бактериологияси, ташқи муҳитда пестицидлар циркуляцияси ва уларнинг регламентацияси, сув ва тупроқ гигиенаси, атмосфера ҳавоси гигиенаси.
Конкурс муддати — 14 февралгача.
Мурожаат учун адрес: Тошкент-56, Циолковский кўчаси, 325-уй (телефон 66-19-74).

ТОШКЕНТ ШАҲАР «ВТОРСИРЁ» КОНТОРАСИ
трактор прицепларида фойдаланишга яроқли бўлган 930×305 ҳажмдаги авиапокришкаларни
ТАШКИЛОТ, КОРХОНА ВА ХЎЖАЛИКЛАРГА
СОТАДИ
Бир тоннаси учун прейскурант бўйича 22 сўм 50 тийин пул ўтказиш йўли билан тўланади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент -19, Туркқўрғон проезди, 26-уй, телефонлар: 44-52-09, 44-52-69.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331453. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура—337162, Эълонлар—338142, Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972, Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44.

Б. — 26. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 03179.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

СЕНАЖДАН ФОЙДАЛАНИШ УСУЛЛАРИ

Республикамиз чорвадорлари энг маъсулиятли даврга кирдилар. Колхозлар, совхозлар, давлат хўжаликларида чорва қишлови ғоят мураккаб шароитда ўтяпти. Бу йил қиш қаттиқ ва совуқ келди, қор кўп ёғди. Об-ҳаво бюросининг маълумотига қараганда, февраль ойида ҳам ёғингарчиликлар бўлади. Бундай аҳвол чорвадорларимизнинг ишини анча қийинлаштиради, чорва молларни қишловдан тўқ, семиз, беталофат олиб чиқиш, келгусида мўл-кўл маҳсулот, насл олиш учун қўшимча меҳнат сарфлашга тўғри келади. Шуни айтиш керакки, чорвадорларимиз жамоатчиликнинг ёрдамига таяниб ўтган йиллар қишлови даврида юз берган барча қийинчиликларни мардонавор енгганлар, чорва молларни яхши парваришлаб, қишловдан соғлом ва семиз олиб чиққанлар, бу борада катта тажриба тўплаганлар. 1972 йил қишловини ҳам кўнгилдагидек ўтказиш учун ҳамма имкониятлар бор, чорвадорларимиз бой тажрибага эга. Шундай экан, ўша имкониятлардан самарали фойдаланиб чорва қишловини бехатар ўтказиш муқаддас бурчдир.

Чорвадорларимиз қишлов учун етарли миқдорда ем-хашак тўпладилар, давлатимиз ҳар йилгидан кўпроқ концентрат етказиб берди. Эндиги вазифа ана шу ем-хашак ва концентратдан ишнинг кўзини билиб, оқилона фойдаланишдан иборат. Шунга эришайликки, ҳар килограмм озуқа чорва моллар, хусусан қорамоллар, қўйларнинг этига-эт қўшсин, маҳсулдорлигини оширсин, чиқим бўлишига йўл қўймасин. Ҳозирги шароит шуни талаб қиляпти.

Қишлов учун республикамиз бўйича биринчи марта 1972 йил 1 январига бир миллион 374 минг центнер сенаж мавжуд эди. Шу жумладан Самарқанд областида ўраларга 343 минг центнер, Тошкент областида 250 минг центнер сенаж сақланди. Сенаж тайёрлашда Андижон, Фарғона областларининг чорвадорлари ҳам катта муваффақиятларга эришдилар.

Сенаж чорва моллари учун энг тўйимли ва ширали озуқадир. Ундан яхши фойдаланилган жойда чорва моллари тирик вазнини оширади, маҳсулдорлигини кўпайтиради. Тажриба шуни кўрсатдики, қиш фаслида сенаж билан боқилган сигирлар сут миқдорини йилнинг бошқа фаслларидагидан анча ошириши мумкин. «Красний водопад» экспериментал базасида ўтказилган кузатишлар бу фикрни тўла тасдиқлади. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Чудная ўзига биркитилган сигирларни сенаж билан боқиб қиш фаслида ҳар бош сигирдан соғиб олинаётган сутни баҳор фаслидагига нисбатан анча кўпайтиришга муваффақ бўлди, сут таркибидаги мой миқдори ошди.

Лекин сенаждан фойдаланишда айрим камчиликларга йўл қўйилмоқдаки шулар ҳақида фикр юритмоқчимиз. Сенаж бостириш ҳамма жойда юқори технология қоидаси асосида ўтказилди. Кўпчилик колхозлар, совхозларда сенаж ўралари очиб кўрилганда сўлитилган беда кўк ҳолида, тўйимли моддалари билан сақланаётгани аниқланди. Майдаланиб, ҳаво кирмайдиган даражада зич босилиб устидан тупроқ ва плёнка ёткизилгани учун сифатга асло ҳалал етмаган, ўраларнинг атрофидан арикчалар чиқарилиб, қор ва ёмғир суви кераксиз жойларга оқизиб юборилгани учун сенажга нам таъсир қилмаган. Тупроқ қатламида ҳарорат бир меъёрда бўлгани сабабли сенаж чиримаган, пўпанак боғлаб моғорламаган. Лўнда қилиб айтганда, сўлитилиб ўраларга босилган кўк беда сенажлик хусусиятини тўла сақлаб қолган. Аммо айрим хўжаликларда қиш фаслида ўраларни очиб сенаждан фойдаланиш, уни чорва молларга едиришда технология қоидасига тўла риоя қилинмаяпти.

Ўралар чорва молларнинг сенажга эхтиёжи тўла ҳисобга олинмаган ҳолда очиб юборилялти. Натижада бир қисм сенаж юқори сифат билан сигирлар, қўйлар ва бошқа чорва молларга едирилгани ҳолда, қолган қисмининг қуйи қатламларигача ҳаво кириб, қиммат баҳо озуқанинг сифати ва тўйимлилик даражасини бузяпти, сенажнинг рангини қорайтириб чиришига олиб келяпти. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Ферманинг озуқага эҳтиёжини тўла ҳисобга олган ҳолда битта ўрадаги сенажни очиш керак. Сўнгра бир четидан сўлитилган бедани олиб чорва молларга едириш лозим. Ўра бутунлай очилиб бир қисм сенаж олинса, қолган қисми совуқда музлайди, сўнгра тупроқ қатламидаги ҳарорат таъсирида нам тортиб чирийди. Музлаган, чириган ёки моғорлаган сенажни еган чорва моллари касалланиб, маҳсулдорлигини камайтириб юборади, айрим ҳолларда бола ташлашига олиб келади. Бунга йўл қўймаслик учун аввал бир ўрадаги сенажни тўла тамомлаб, сўнгра иккинчи ўрадаги сенажни бир четдан очиш ва эҳтиёжга яраша сенаж олиб, қолган қисмини вақтинча бўлса ҳам плёнка ёки бошқа совуқ ўтказмайдиган буюмлар билан беркитиб қўйиш керак. Шунда сенаж яхши сақланади.

Сенажни барча молларга едириш мумкин. Лекин миқдорини билиш керак. Соғин сигирларга бир кеча-кундузда 15-20 килограмм, бузоқларга 10 килограммгача сенаж бериш мумкин. Юқорида таъкидланиб ўтилганидек, технологик жиҳатдан бузилган — чириган, моғорлаган, қаттиқ музлаган сенажни олдин мутахассисларнинг кўригидан ўтказиб, сўнгра чорва молларга едириш керак.

Айрим хўжаликларда сенаж бостириш пайтида технология қоидасига риоя қилинмай сўлитилган беда зич бостирилмади. Оқибатда юқори қатламдаги сенаж олиниши билан қуйи қатламдаги беда кўтарилиб орасига ҳаво кириб қоляпти. Бу зарарли замбуруғларнинг кўпайишига, сенажнинг чиришига, нохуш ҳиднинг пайдо бўлишига сабаб бўляпти. Бундай озуқани чорва моллар яхши емайди. Шунинг учун сенажнинг охирги граммлари сарфланганга қадар қатламларнинг зич ҳолда сақланишини таъминлаш керак.

Ҳаво илиган кезларда аввал сенажнинг юқори қатлами қизийди, сўнгра қизиш қуйи қатламларга ўтади. Дастлабда бу жараён унча сезилмасада, кейинчалик кучайиб бир-бир ярим метргача қатламдаги сенажни бузилишга олиб келади. Шунинг учун сенажни совуқдан сақлашга нечоғли аҳамият берилса, илиқ ҳаводан қизиб кетмаслигига ҳам шунчалик эътибор қилиш керак. Ҳарорат бир меъёрда бўлгандагина озуқа ўзлик хусусиятини йўқотмайди.

Ўраларни очишга олдиндан пухта тараддуд кўриш керак. Аввал қор кураб ташланиши, ўранинг ёнларидан оқава сув оқадиган ариқ чиқарилиши лозим. Сўнгра бир четидан очилиб 5-10 сантиметр қалинликда тупроқ қолдирилади. Керак бўлган кезда бу тупроқ ҳам четга суриб қўйилиб, сенаж олиб бўлингач яна ёпиб қўйилади ва усти плёнка билан қопланади. Баҳор фаслида ўраларга оқава сув қуйилишидан айниқса эхтиёт бўлиш керак. Оқава сув сенажни тез бузади, тўйимли моддаларини чиритади. Қор, ёмғир, остида қолган сенаж ачиб, кераксиз ҳолга келади. Кўп меҳнат ва маблағ сарфланиб, яхши ният билан жамғарилган сенажни чиқиндига чиқариш чорва моллари озуқа базасини заифлантиради, маҳсулотнинг камайишига сабаб бўлади. Ҳар гал ўра очилганда чорва молларнинг бир кеча-кундузлик эҳтиёжини қоплайдиган миқдорда сенаж олиш кифоя қилади.

Тажриба ҳар куни кўп деганда ярим метр қалинликдаги сенажни олиш мақсадга мувофиқ эканлигини кўрсатди. Шунда ҳам қуйи қатламдаги сенаж қатининг бузилишига йўл қўймаслик керак. Шу бугун ўрадан олинган сенаж шу куннинг ўзида чорва молларига едирилиши лозим. Акс ҳолда очиқ ҳавода ҳидланиб ёки таъми бузилиб қолади. Уни сигирлар иштаҳа билан емайди, еган тақдирда ҳам сутнинг кўпайишига яхши таъсир кўрсатмайди. Тажриба шуни исботладики, ўрадан олинган майин сенаж уч кун очиқ ҳавода сақланганда кераксиз озуқага айланиб қолади.

Сенаж бостириш пайтида бу муҳим иш энг тажрибали чорвадорларга топширилган эди. Энди уни ўралардан олиш, чорва молларга етказиб бериш, зоотехникларнинг маслаҳати билан озуқа рационни составида ўзгартириб туришни ҳам ўша кишиларнинг ўзларига ҳавола этиш керак. Чунки улар сўлитилган беда ўраларга қандай бостирилганини яхши биладилар. Сенажни молхоналар, қўйхоналарга ташишда аравачаларнинг устини ёпиб қўйиш керак. Баъзан сигирлар учун алоҳида, қўйлар учун алоҳида ўралар очилади. Бу мақсадга мувофиқ эмас. Яхшиси, бир ўрадаги сенажни ҳамма хил чорва молларига едириш мумкин. Шундан кейин бошқа ўралар очилаверади. Ҳозирча сенажни ўралардан оладиган механизмлар кам. Вақти-соати етиб бундай механизмлар яратилади албатта. Унда чорвадорларимизнинг иши янада юришиб кетади.

Республикамиз хўжаликларида чорва молларнинг эҳтиёжига етиб ортадиган миқдорда сенаж тайёрланган. Унинг ҳар граммидан самарали фойдаланишни ташкил қилиш, чиқитга чиқишига йўл қўймаслик, самарадорлигини оширишни таъминлаш колхоз-совхоз раҳбарлари, чорвачилик мутахассисларининг муҳим бурчидир. Бу йилги қишлов шароитида сенажни тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида аҳамият бериш керак.

Ш. АКМАЛХОНОВ,
Республика қишлоқ хўжалик министрлиги чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Фотолавҳалар

Жиянбой Аллашов Қўнғирот пахта заводининг энг пешқадам, жонкуяр ишчиларидан. Пахта тозаловчилар унинг номини алоҳида ҳурмат билан тилга олишади. Ўртадаги суратда эса Тошкентдаги трикотаж фирмасининг ишчиси З. Расулова акс этган. Расулова 19 йилдан бери шу ерда ишлаб келмоқда. Пастдаги сурат «Узсельхозтехника»нинг Янгийўл ремонт заводидан олинган. Шу кеча-кундузда корхонада ремонт ишлари қизғин бораётир. Автомашина моторини ремонтдан чиқаришда А. Умаров сингари кўплаб ишчилар унумли ва сифатли меҳнат қилмоқдалар.

Р. Саидов ва И. Глауберзон фотолари.

Совет Иттифоқи Маршали Матвей Васильевич ЗАХАРОВ

Атоқли ҳарбий арбоб, СССР Қуролли Кучларининг таниқли ташкилотчиларидан бири, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Советининг депутати, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Маршали Матвей Васильевич Захаров оғир касалликдан сўнг 1972 йил 31 январда вафот этди.

Совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари оғир жудоликка учради. Ўзининг бутун кучқуввати ва тажрибасини социалистик Ватанни ҳимоя қилиш, Ватан мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ишига сарфлаган истеъдодли ҳарбий ташкилотчи, Улуғ Ватан урушининг қаҳрамони вафот этди.

М. В. Захаров 1898 йил 17 августда Калинин область Старицкий районидаги Войлово қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. У ўн беш яшар ўспиринлик чоғидан меҳнат қилиб, мустақил ҳаёт кечира бошлади. Петроград заводларида слесарь бўлиб ишлади. 1917 йилнинг апрелида қизил гвардия сафига кирди ва октябрь қуролли қўзғолони вақтида қишки саройни штурм қилишда қатнашди. 1917 йилнинг декабрида Коммунистик партия сафига кирди. Матвей Васильевич ўзининг шундан кейинги бутун ҳаётини Совет Қуролли Кучлари билан чамбарчас боғлаб, қизил гвардиячи солдатликдан Совет Иттифоқи Маршалигача шонли жанговар йўлни босиб ўтди.

М. В. Захаров гражданлар урушининг актив қатнашчисидир. У, Царициннинг қаҳрамонона мудофаасида, Шимолий Кавказда бандитизмни тугатишда бевосита қатнашиб, ҳамиша юксак даражада саботматонат ва довюраклик кўрсатди.

М. В. Захаров 1928 йили М. В. Фрунзе номли ҳарбий академияни тамомлаб чиқди. У олган билимини масъулиятли командирлик ва штаблардаги вазифаларда муваффақият билан қўллланди. М. В. Захаров армия, сўнгра Ленинград ва Одесса ҳарбий округлари штабларининг бошлиғи, ишчи-деҳқон Қизил Армияси бош штаби бошлиғининг ёрдамчиси бўлиб ишлади.

М. В. Захаров Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунларидан бошлаб ҳаракатдаги армия сафига бориб, Шимоли-ғарбий фронт Бош қўмондонлиги штабининг бошлиғи бўлди. Калинин фронти, резерв фронти, Степной фронт, 2- Украина фронти ва Забайкалье фронти штабларининг бошлиғи вазифаларини бажарди. Немис фашист қўшинларига қарши шиддатли жанг майдонларида ва япон милитаристларининг Квантун армиясини тор-мор этиш даврида унинг ташкилотчилик қобилиятлари, катта ҳарбий билими ва саркардалик истеъдоди тўла намоён бўлди. М. В. Захаров кўзлаган мақсадидан қайтмайдиган мустаҳкам иродали ва довюрак киши эди.

М. В. Захаров урушдан кейинги вақтда бош штаб ҳарбий академиясининг бошлиғи қилиб тайинланади. Шундан кейин СССР Мудофаа министрлигида раҳбарлик ишида бўлади, Ленинград ҳарбий округи қўшинларига қўмондонлик қилади, Германиядаги совет қўшинлари группасига бош қўмондон ва узоқ вақт мобайнида бош штаб бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари бўлади. М. В. Захаров сўнгги вақтларда СССР Мудофаа министрлигининг бош инспектори лавозимида эди.

М. В. Захаров ўзининг бутун ҳаётини, билими ва бой тажрибасини Ватанимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга, Совет Қуролли Кучлари жангобар тайёргарлигини юксалтиришга сарфлади. У ижтимоий-сиёсий ишда фаол қатнашди, КПССнинг бир қанча съездларига делегат қилиб сайланди, партиянинг XXII съездидан бошлаб эса КПСС Марказий Комитетининг аъзоси бўлиб келди. Матвей Васильевич Захаров тўртинчи чақириқ СССР Олий Советининг депутати бўлди ва шундан кейинги чақириқларда ҳам муттасил СССР Олий Советининг депутати эди.

М. В. Захаровнинг ажойиб партиявий фазилатлари — ҳарбий назарияни чуқур билиши, кишиларга меҳрибонлиги ва диққат-эътибори ҳамманинг меҳр-муҳаббати ва эҳтиромига сазовор бўлди. Совет давлати унинг катта хизматларини муносиб баҳолади. У икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди, бешта Ленин ордени билан, Октябрь Революцияси ордени билан, тўртта Қизил Байроқ ордени билан, иккита биринчи даражали Суворов ордени билан, иккита биринчи даражали Кутузов ордени билан, биринчи даражали Богдан Хмельницкий ордени билан, «Қизил юлдуз» ордени билан, кўпгина медаллар билан мукофотланган эди. М. В. Захаров Чехословакия Социалистик Республикасининг Қаҳрамони унвонига ҳам сазовор бўлган, бир қанча социалистик мамлакатларнинг орден ва медаллари билан тақдирланган эди.

Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, атоқли ҳарбий арбоб ва совет Ватанининг оташин ватанпарвари Матвей Васильевич Захаровнинг ёрқин хотираси армия ва флот жангчилари, барча совет кишиларининг қалбида умрбод сақланажак.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Шчербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжанавадзе, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, Г. Ф. Сизов, А. А. Гречко, И. И. Якубовский, В. Г. Куликов, А. А. Епишев, С. Л. Соколов, Н. И. Крилов, И. Г. Павловский, П. Ф. Батицкий, П. С. Кутахов, С. Г. Горшков, К. С. Москаленко, С. С. Маряхин, А. Н. Комаровский, Н. Н. Алексеев, И. Х. Баграмян, С. М. Будённий, А. М. Василевский, Ф. И. Голиков, Г. К. Жуков, И. С. Конев, П. К. Кошевой, В. И. Чуйков, М. П. Георгадзе, Н. И. Савинкин, С. П. Иванов, С. М. Штеменко.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

РАЙКОМ ЮЗАКИ ҚАРАГАН

Оққўрғон район партия комитети кадрларни танлашга юзаки қарамоқда. Натижада нопок, илгари жиноят қилиб судланган кишилар бундан фойдаланиб, раҳбарлик вазифасига ўтиб олишяпти. Киров қишлоқ Советининг секретари С. Есенбоев бунга мисол бўла олади.

Оққўрғонлик газетхонлардан олинган ана шу мазмундаги хат текшириш ва чора кўриш учун Тошкент область партия комитетига юборилган эди. У ердан олинган жавобда айтилишича, Киров қишлоқ Советининг секретари С. Есенбоев илгари икки марта судланган ва совет ишига кўтарилганда буни яширган, Район партия комитетини алдаганлиги учун у вазифасидан бўшатилди. Область партия комитети Оққўрғон район партия комитетига совет ишига кадрлар танлаш масаласига юзаки қараганлигини кўрсатди.

ХУШХАБАРЛАР

Муборак газ-олтингугурт заводи мамлакатимизда қурилган ана шундай корхоналарнинг энг йиригидир. Корхонанинг дастлабки навбати тўрт йил ичида қурилиб битди. Унда 13 та йирик цех бўлиб, баъзилари маҳсулот бера бошлади. Газни жўнатишга тайёрлаш, корхонани буғ-сув билан таъминлаш ва олтингугуртни тозалаш цехлари ана шулар жумласидандир. Ҳозир тозаланган газ қувурлар орқали истеъмолчиларга юборилмоқда. Ҳадемай олтингугурт кристаллари ҳам вагонларга юклана бошлайди.

Муборак газ олтингугурт заводи тўла қувват билан ишлай бошлагач йилига 8.5 миллиард куб метр газ, 220 минг тонна олтингугурт, 330 минг тонна конденсат маҳсулотлари ишлаб чиқаради. Шу кунларда заводнинг иккинчи навбати қурилиши давом этмоқда.

М. КАРИМОВ.

* * *

Республика Қурилиш министрлигига қарашли илғор коллектив—Фарғонадаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли 8-қурилиш тресты Фарғона азот ўғитлари заводида минерал ўғит ишлаб чиқарадиган янги 12-агрегатни фойдаланишга топширди. Давлат комиссияси томонидан қабул қилиб олинган бу агрегат йилига бир неча ўн минг тонна кучсиз азот кислотаси ишлаб чиқариш қувватига эга.

Ҳ. УСМОНОВ.

* * *

Узбекистон ССР Пахта тозалаш министрлиги қошидаги республика қурилиш трестига қарашли Андижон область механизациялашган кўчма колоннаси коллективи тўққизинчи беш йилликда катта ютуқларни қўлга киритмоқда. Улар 1971 йил қурилиш планини муддатидан бир ой олдин ортиғи билан ўринлашган эди. Коллектив янги йилни ҳам муваффақиятли давом эттирмоқда. Кўпгина бригадалар ҳозир апрель-май ойлари ҳисобига ишлаётир.

Т. АЛИЕВ.

✦ ✦

Шунингдек газетамизга хат йўллаган андижонлик Т. Мамадалиев, наманганлик А. Махсумов, самарқандлик Б. Отамуродов, чирчиқлик О. Левак ва Т. Уруновлар ҳам бинокорлар коллективларининг ибратли ишлари, меҳнат ютуқлари ҳақида ёзиб юборишган.

ЖИЗЗАХ ҒИШТ ЗАВОДИ

ГУЛИСТОН, («Совет Узбекистони» мухбиридан). Пишиқ ғишт ортилган машина карвонлари, вагонлар Жиззахдан чиқиб, Мирзачўлнинг янги ташкил этилган совхозларига, посёлкаларга йўл олмоқда.

— Булар Жиззахда қурилиб, ишга туширилган ғишт заводида пиширилган, — деди Сирдарё область колхозлараро қурилиш трестининг бошлиғи Бобо Кожаков. — Қурувчиларимиз заводни мўлжалдагидан саккиз ой олдин ишга туширдилар. Корхона замонавий ускуналар билан жиҳозланган, Бухоро табиий гази билан ишлайди. Йилига 10-12 миллион дона пишиқ ғишт тайёрлаб беради.

КОЛЛЕКТИВ ВА ШАХС

ЭРТАМИЗ БУГУНДАН БОШЛАНАДИ

Бундан бир неча йил аввал янги ўқув йилига қизғин тайёргарлик кетаётган пайтда мактабга бир одам шошилиб кириб келди. У кишини биринчи бор кўришим эди. Кийиниши анча башанг. Лекин у нимадандир жиддий ташвишга тушганлигини сўрамасдан ҳам билиш мумкин эди. Одатдаги салом-аликни наридан-бери қилиб, дардини тўкиб солди. Айтишича, ўғли институтга кириш имтиҳонидан ўтолмабди. Ваъда берган таниши ҳам ҳеч нарса қилолмабди. Ўғлингизда билим кам, дебди. Отага бу гап жуда кор қилиб, мактаб раҳбарлари билан «бир гаплашиб қўйиш учун» келган экан. Даъвоси — ўғлини мактабда яхши ўқитишмаган.

Ҳамма гапини эшитиб бўлиб, нега шунча дардингиз бор экан, ўғлингиз мактабда ўқиб юрган кезларида келиб, айтмадингиз?— десам:— Биласизми, хизматчилик, вақт йўқ, вақт. Лекин бир ҳафтадан бери ҳар куни икки-уч мартаба келаман. Бироқ сизни топишим анча қийин бўлди.—деди. Суҳбат давомида бу одам бирор мартаба ўғлим қандай ўқияпти? деб мактаб остонасига қадам қўймаганлиги маълум бўлди. Шунда мен:— Биз сизни ғойибона яхши танимиз. Синф раҳбарлари ўғлингизнинг бўш ўқиши, дарсларга мунтазам қатнашмаслиги ҳақида уйингизга бориб айтишганда, нима деб жавоб берганлигингизни эслатишга ҳожат бўлмаса керак... Очиғини айтсам, ўғлингиз ўрта мактабни зўрға тамомлади. Имтиҳондан ўтолмагани маъқул бўлибди. Чунки у олий ўқув юртига кирганда ҳам халқ хўжалиги учун яроқсиз бир мутахассис бўлиб етишарди. Унинг билими саёз, анча бепарво. Маслаҳатим шуки фарзандингизни ўқишга киролмаганлигини «оилавий фожиа» деб қабул қилманг. Уни бирорта корхонага ишга киритинг. Аввал ишласин, сўнг тайёрлов курсига кириб ўқисин. Институтга ўқишга кира оладими, йўқми бу яна унинг сабр-бардош билан фан асосларини чуқур ўрганишига боғлиқ. Лекин мени хурсанд қилган жойи шуки, ҳар қалай, кечикиброқ бўлсада, ўғлингизнинг тақдири билан қизиқибсиз, мактабга келишга вақт топибсиз,— деб кузатиб қўйдим.

Бу воқеа бундан бир неча йил бурун бўлган. Аммо хотирамда худди куни-кеча рўй бергандай сақланади. Буни қаранг, Бола ўн йил мактабда ўқиганда, оила аъзоларидан унинг ўқиши билан ҳеч ким қизиқмаган. Ғалвир сувдан кўтарилиб, қуруқ чиққанда, аввал топилмаган вақт ҳам топила қолган. Афсуски, бармоқ билан санарли бўлсада, бундай ота-оналар ҳамон учраб туради. Боланинг билим таълим ва тарбия олишида мактаб қанчалик жавобгар бўлса, ота-онанинг ҳам жавобгарлиги худди шундай.

Ўқувчиларнинг маънавий пок, сиёсий етук ва жисмоний бақувват кишилар бўлиб етишишида мактаб ва оила ҳамкорлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Кўп йиллик тажриба ҳам буни амалда аллақачонлар тасдиқлаган. Мактабимизда таълим ва тарбия олаётган 1791 та ўқувчининг 380 таси фақат «аъло», 418 таси «яхши», қолганлари эса «яхши» ва «ўрта» баҳо олиб ўқимоқда. Шуниси характерлики, аълочи ўқувчиларимизнинг ота-оналари мактабда тез-тез бўлишади. Фарзандларининг ўқиши, ахлоқи одоби билан қизиқишади. Масалан, пенсионер Саидқосим Олимхўжаевнинг 7 та фарзанди мактабимизни муваффақиятли тамомлаб, олий маълумот эгаси бўлган. Ҳозир кенжа ўғли Маҳаммаджон 10-синфда ўқийди. Оила аъзоларининг аҳиллиги, меҳнатсеварлиги иноқлигига ҳамманинг ҳаваси келади. Бу фазилат уларнинг фарзандларига ҳам ўтган. Пенсионер Қаюм ота Мансуровнинг 6 фарзандидан 3 таси мактабни олтин медаль билан битирди. Ҳозир у кишининг қизи Муҳаббат Мансурова 7-синфда аъло баҳолар билан ўқимоқда. Уни синфдошларига ҳар томонлама ибрат қилиб кўрсатса арзигулик. Ишчи Шокир Содиқовнинг 4 фарзанди ҳам бизнинг мактабимизда билим олган. Ҳозир улар инженер, қурувчи, журналист бўлиб ишлашмоқда. Кенжатойи Собир 8- синфда барча фанлардан «5» баҳо олиб ўқимоқда.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Лекин ота-оналик бурчини етарли бажармаётганлар ҳам учраб туради. Қосим Холиқовнинг икки фарзанди аввал бизда ўқирди. Иккитаси ҳозир мактабда. Катта фарзандларининг иккаласи ҳам 10-синфни битирмай, ўқишни ташлаб кетди. Бу ҳол ота-онани ташвишлантирмади. Чиллаки чиллакини кўриб чумак урадди деганларидек, Қ. Холиқовнинг 5-синфда ўқиётган ўғли Ғайрат ҳам дарс тайёрламай қўйди. Гап қайтарадиган, ўжар, қайсар бўла бошлади. К. Холиқовни ёки унинг оила аъзоларидан бирортасини мактабга чақиртирганимизда келмас эди. Синф раҳбарлари бориб аҳволни тушунтирса бепарволик билан «вақт йўқ»лигини баҳона қиларди. Аҳвол шундай давом этса, бу қандай оқибатга олиб келишини яхши билган мактаб партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва синф раҳбари масалага жиддий киришди. Ташаббус бу гал ҳам мактабдан бўлди. 5-синф ўқувчиларининг ота-оналар иштирокидаги мажлисни ўтказдик. Унда Ғайратнинг ота-онаси ҳам қатнашди. Синфдошлари ва ўқитувчилари Ғайратнинг камчиликларини рўй-рост айтишди. Ота-онасига дашном берилди. Ҳозир болада ижобий томонга ўзгариш бор. Муомаласи ҳам, кийиниши ҳам, юриш-туриши ҳам изга тушмоқда. Маҳмуджон Азимовнинг 8-синфда ўқийдиган ўғли бир неча фандан «2» баҳо олабошлаган. Ота-она эса парвойи-палак юраверди. Яқинда уларни ҳам мактабга таклиф қилиб, очиқчасига гаплашиб олдик.

Нима эксанг, шуни ўрасан деган гап бор. Ёмон уруғдан яхши ҳосил кутиб бўлмайди. Кимда-ким қариликда роҳат-фароғатда яшай, рўзғорим бут, қалбим хушнуд, дилим равшан, бўлсин деса бола тарбиясини бир зум ҳам унутмайди. Мактаб билан яқиндан ҳамкорлик қилади.

Яширишнинг ҳожати йўқ. Эртамиз бугундан бошланишини тушуниб етмаётган ота-оналар оз бўлсада, ҳар қалай бор. Шунинг учун ҳам мактаб маъмурияти, партия, касаба союз комсомол, пионер ташкилотлари, ота-оналар комитети улар билан тарбиявий иш олиб боришга алоҳида эътибор бермоқда.

Давр халқ маорифи олдига масъулиятли ва шарафли вазифа қўйган. Уни муваффақиятли ҳал этиш биринчи навбатда мактаб билан оила ўртасидаги ҳамкорликни тинмай мустаҳкамлаб боришни, бола тарбияси билан шуғулланувчиларнинг ҳам сифат составини мунтазам яхшилаб боришни тақозо этади. Шундай экан, маҳаллий партия, совет ва жамоат ташкилотлари бу ишда мактабга яқиндан ёрдам беришлари лозим.

Бир болани етти маҳалла тарбиялайди деган нақл бор. Шундай экан, ҳар бир маҳалла комитети, завод, фабрика, совхоз маъмурияти, колхоз правлениеси, қишлоқ Советлари ва район ижроия комитетлари ўз мажлисларининг кун тартибига ҳар бир ота-она ўзининг Ватан, халқ ва партия олдидаги бурчини қандай бажаряпти деган масалани ҳам киритиб, уни муҳокама қилиб борса, бундан фақат умум ишимизга катта наф тегади, холос. Ҳар бир муассаса, ташкилот ва корхонадаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бу соҳада— мактаб ва оила ҳамкорлиги масаласида мактабга конкрет ва амалий ёрдам бериши мумкин. Коллективнинг аъзоси бўлган ҳар бир ота-она истиқболимиз эгаси бўлган ёш авлоднинг билим олиши, таълим ва тарбиясида мактабга қандай ёрдам бераётганлигини назорат қилиб боришни коммунистларга, касаба союз аъзоларига, комсомолларга топшириқ тариқасида бериб, вақти-вақти билан уларнинг ҳисоботларини эшитиб туриши ҳам мақсадга мувофиқдир. Ана шундай қилинса, мактаб билан оила ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлашда ҳал қилувчи қадам ташланди, деб ҳисоблаш мумкин. Чунки бу ўқитувчиларнинг ва ота-оналарнинг ҳам тарбиячи сифатидаги масъулиятини оширади.

Бугунги ўқувчи келажакнинг ишчиси, колхозчиси, инженери, қурувчиси, архитектори, врачи, ўқитувчиси, санъаткоридир. Лекин уларнинг тарбияси бугундан бошланди, жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси бу ҳақда бош қотирмоғи зарур. Бу бизнинг партия, халқ ва давлат олдидаги муқаддас бурчимиздир

К. РАСУЛОВ,
Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Димитров номли 24-мактаб директори, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи.

АХБОРОТ

ҚАРШИ ХОЛОДИЛЬНИГИ

Қашқадарё областининг маркази Қаршидаги савдо базалари территориясида улкан холодильниқ иншооти тикланди. Иншоотнинг иккинчи навбати установкалари ишга туширилиши билан савдо тармоқларига анча қулай бўлди. Республикамизнинг жанубий области аҳолисига йилнинг иссиқ ойларида сифати тез ўзгарадиган маҳсулотлар етказиб беришни яхшилаш имкони туғилди.

Бу саноат холодильнигини республика Қурилиш министрлигининг 13-бинокорлик тресги қисқа муддатда тиклаб берди. Термиз шаҳрида ҳам 1500 тонна гўшт, ёғ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари сақланадиган каттагон холодильникнинг иккинчи навбати фойдаланишга топширилди.

Д. ПОЛЕВОЙ.

«ФАРҒОНА»НИНГ ШИФОХОНАСИ

«Фарғона» совхози — Мирзачўлда янги ташкил этилган катта хўжалик. Бу ерда яна бир бино қад кўтарди. 16-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари совхоз марказида замонавий шифохона бунёд этишди. Бу замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган шифохона бир вақтнинг ўзида 80 беморга хизмат қилади. Сирдарё областининг Оқ олтин районидаги бу шифохонага малакали мутахассислар ажратилган.

И. КЕНЖАЕВ.

ЎН БИР ХОНА ХИЗМАТДА

Районобод қишлоқ Советининг фаолияти активлашиб кетди. Қишлоқ Совети учун 11 хонали янги бино қуриб берилди. Янги урф-одатларга ўрганиб қолган ёшлар эндиликда никоҳ тўйларини шу бинодаги мўъжазгина «Бахт уйи»да ўтказаётирлар. Қишлоқ Советининг биносида халқ назоратчилари хонаси ҳам бор. Кино шинавандалари юз кишига мўлжалланган клубда фильм кўрсалар, китобхонлар қироатхонадан баҳраманд. Депутатлар ва қишлоқ аҳолиси бинони қуриб беришда ташаббускор бўлган Ғиждувон район ижроия комитетидан миннатдор бўлмоқда.

И. ҲАМРОЕВ.

МУНОСИБ ТУҲФА

Тажрибали чўпон Қўнғир Суюнов бу йилги катта тўй — СССР тузилганлигининг 50 йиллиги юбилейига муносиб тўёна ҳозирлашга аҳд қилди. Суюнов КПСС XXIV съезди йилида ҳар юз бош қоракўл совлиқдан 200 тадан қўзи олиб, донг таратган эди. У янги беш йилликнинг иккинчи йилида бу рақамни 8 тага ошириб, ҳар қўйдан 3 килограммдан жун олиш мажбуриятини қабул қилди. Хайрли иш учун қўл урган чўпоннинг мурожаатини Сурхондарё область Бойсун район партия комитети маъқуллади. «Сайроб» қоракўлчилик совхозининг Ленин орденли бош чўпони Қўнғир Суюнов чорва туёғини кўпайтириш билан бирга гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл тери етиштириш бўйича ҳам район чорвадорларига намуна бўлмоқчи.

О. ПАРДАЕВ.

«БУЮМЛАР УЙИ»

«Ойжамол» ресторани, пахтачилик институтининг кўркам ётоқхоналари, қатор типовой бинолар «Куйганёр» қишлоғининг чиройига-чирой қўшиб турибди. Яқинда Андижоннинг Избоскан районидаги бу қишлоқда яна бир чиройли бино қад кўтарди. Универсал магазин қишлоқ харидорларига эшик очди.

Шунингдек, райондаги «Ўзбекистон» колхозида магазин, Қўрғонтепа райони марказида эса шкаф, жавон, эшик-дераза ва бошқа уй-рўзғор буюмлари билан савдо қилувчи «Буюмлар уйи» магазини меҳнаткашлар ихтиёрига топширилди.

О. ШОДМОНАЛИЕВ.

ҲОДИСА

АРХИВ САҚЛАБ ҚОЛИНДИ

Колхоз идорасида ҳисоб-китоб ишлари негаётганди. Ташқарида олағовур бошланди. Шу вақт кимдир: «Бино ёняпти» деб хонама-хона хабар берди. Идорадагилар шоша-пиша кўчанинг нариги томонидан бинога чопишди. Бу ерда колхоз архивлари сақланарди. Алангада қолган бинонинг эшиги очилди. Одамлар киришганида тутунга тўлган архивлар хонасининг поли синиб кетди. Зум ўтмай, яна бир қанча кишилар тўпланишди. Улар Андижон область Марҳамат районидаги Ильич номли колхоз биносидаги ёнғинни ўчиришга киришиб кетишди. Кўп вақт ўтмай ёнғин ўчирилди. Колхозчиларнинг тер тўкиб топган даромадлари қайд қилинган қимматли ҳужжатлар — архив материаллари ёнғиндан сақлаб қолинди.

Ш. ҒАФФОРОВ.

* ЕВРОПА ХАВФСИЗЛИГИ—МУҲИМ МАСАЛА
* ҲАМКОРЛИКДА БУНЁД ЭТИЛГАН ЗАВОД
* БАНГЛАДЕШ—СУВЕРЕН ДАВЛАТ
* ЯПОНИЯДА ВРАЧЛАР ЕТИШМАЁТИР
* СЎНГГИ ХАБАРЛАР

Турли МАМЛАКАТЛАРДА

МУҲИМ ТАШАББУС

ЛОНДОН. Буюк Британия Коммунистик партиясининг Бош секретари Жон Голлан ТАСС мухбири билан суҳбатда айтдики, КПСС XXIV съездида КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш программаси баён қилинди ва ҳозир ҳам ҳамманинг диққат ва эътиборини ўзига жалб қилиб турибди. «Мен, — деди Жон Голлан,— КПСС XXIV съездида Л. И. Брежнев докладида айтиб ўтилган кенг ҳажмдаги тинчлик таклифларини кўп йиллар давомида Совет Иттифоқи бошлаб берган ташаббуснинг энг муҳими, деб ҳисоблайман».

Менимча, деди Жон Голлан, шу таклифлар қуйидаги омиллар туфайли айниқса катта аҳамиятга эга: Бу таклифлар ҳамма проблемаларни ўз ичига олади; бу таклифлар жуда муҳим бир пайтда ўртага ташланди; Л. И. Брежнев жаҳон ишларида ғоят муҳим роль ўйнаётган мамлакат номидан гапириб мана шу таклифларни ўртага ташлади.

Лекин бу таклифларнинг асосий жозибадорлик кучи эҳтимол шундан иборат бўлса керакки, бу таклифлар ҳамма проблемаларни ўз ичига олади. Бу таклифлар ҳозирги замоннинг барча энг муҳим проблемаларига тааллуқлигина бўлиб қолмасдан шу билан бирга шу таклифларни амалга ошириш натижасида қўлга киритиладиган фойдали натижалар жаҳондаги барча мамлакатларнинг чин манфаатларига жавоб берадиган натижалар бўлади. Совет Иттифоқининг ташаббусини Англияда тинчликни ҳимоя қилувчи ташкилотлар қизғин кутиб олганлиги табиийдир.

Жон Голлан кескинликни юмшатиш ва Европадаги сиёсий иқлимни соғломлаштириш ҳаракати мамлакатда авж олиб кетганлигини, жумладан Англияда Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлик учун кураш комитети тузилганлигини, бу комитетнинг фаолиятини кўпгина ташкилотлар ва арбоблар қўллаб-қувватлаётганлигини айтиб ўтди.

Буюк Британия Коммунистик партияси, деди Жон Голлан, мана шу тадбирларнинг ҳаммасини ўтказишда расмий қатнашиб актив роль ўйнамоқда. «Пировардида шуни айтиб ўтиш керакки, — деди Ж. Голлан, — Англиядаги тинчлик кучлари Л. И. Брежнев таклифида кўрсатиб ўтилган ижобий йўлни жуда хурсанд бўлиб маъқулладилар.

Н. ТУРКАТЕНКО. (ТАСС).

АҚШ. Аввал хабар қилингаидек, Луизиана штатининг маркази Батон-Ружда ўтказилган негрлар намойишидан полициячилар қонли ўч олган эдилар. Шу намойишда 4 киши ўлдирилди ва 30 дан ортиқ киши ярадор қилинди. Суратда: полициячилар негрлар маҳалласида «тартиб» ўрнатишяпти.

ТАСС фотохроникаси.

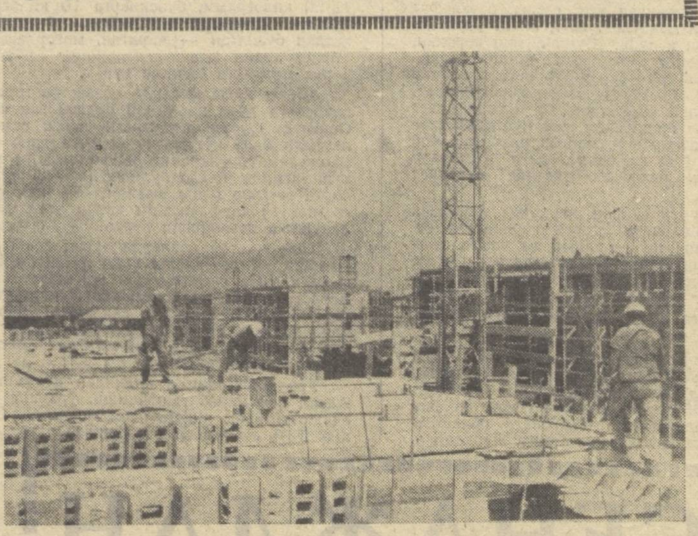

Куба. Гавана чеккасида қурилаётган янги район — Аламар кубаликлар учун меҳнат жонбозлигининг рамзи бўлиб қолди. Бу янги шаҳар яқин атрофдаги районлар аҳолисининг иштироки билан денгиз соҳилида қад кўтараётир. Тўрт-беш қаватли уйлар, мактаб, поликлиника, магазин, мебель фабрикаси ва бошқалар Аламарнинг кўрки бўлиб қолади. Суратда: Аламар қурилишида.

Е. Алексеев (ТАСС) фотоси.

МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИ ЕТИШМАЙ ҚОЛДИ

ТОКИО, (ТАСС). Японияда врачлар ва бошқа медицина ходимлари жуда етишмай қолганлиги сезилиб турибди.

Мамлакат аҳолисига озмикўпми тузукроқ медицина хизмати кўрсатмоқ учун ҳозирги вақтда яна 25 минг нафар врач керак, яъни мавжуд врачлар сонини 20 процент чамаси кўпайтириш зарур. Бу яқин йиллар ичида бажарилиши амри-маҳол бўлган мураккаб вазифадир. Чунки Япониядаги медицина ўқув юртлари бунинг учун керакли студентлар қабул қилишга қодир эмас. Ўрта медицина ходимлари ҳам етишмай турибди. Касалхоналар, клиникалар ва мамлакатдаги бошқа медицина муассасаларида ўрта медицина ходимларининг етишмаслиги кўп йиллардан бери сурункасига давом этиб келмоқда.

Маориф министрлигининг маълумотларига қараганда, зарур миқдорда врачлар тайёрламоқ ва бу соҳада жаҳоннинг энг ривожланган мамлакатларига нисбатан ўзининг анча орқада қолганлигини тугатмоқ учун Японияга камида 18—20 йил вақт керак бўлади.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ СЕССИЯСИДА

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Президиуми мустақил ва суверен давлат — Бангладеш Халқ Республикасининг тузилганлигини демократия ва тинчликнинг ғалабаси сифатида, антиимпериалистик кучларнинг ғалабаси сифатида табриклайди. Жаҳон Тинчлик Кенгаши Президиумининг бу ерда бўлиб ўтаётган мажлисининг резолюциясида шундай деб айтилган.

Резолюция барча миллий комитетларга, халқаро ташкилотларга, ҳукуматлар ва халқларга мурожаат қилиб, уларни Бангладеш Халқ Республикасига моддий ёрдам беришга чақиради.

Йиғилишда қабул қилинган яна бир ҳужжатда Жаҳон Тинчлик Кенгаши Анжела Дэвисни ва Америкадаги бошқа сиёсий маҳбусларни қўллаб-қувватлаганлигини билдиради. Жаҳон Тинчлик Кенгаши Президиумининг баёнотида Америка империализми А. Дэвис «иши»дан урушга, ирқчилик, қашшоқлик ва жабр-зулмга қарши олиб борилаётган курашни бостириш учун фойдаланаётганлиги таъкидлаб ўтилади.

Анжела Дэвис, дейилади баёнотда, озод этилиши керак. Унинг озод этилиши бутун дунёда тинчлик ва адолатнинг катта ғалабаси бўлади.

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

АДДИС-АБЕБА, 31 январь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг сайёр сессияси Эфиопия пойтахтида ўз ишини бошлади. Бугунги ялпи мажлисда сўзга чиққан республика ташқи ишлар министри Заир Кардозо сессия кун тартибида турган проблемалар бир неча йиллардан бери инсониятни ташвишга солаётганлигини, Португалия ўз мустамлакаларида қолишга уриниб, Ангола, Мозамбик ва Гвинея халқларининг озодлик курашини қурол кучи билан бостиришга уринаётганини таъкидлаб ўтди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ВАРШАВА. Халқ Польшасида Сеймга 19 март куни ўтказиладиган сайловга кенг кўламда тайёргарлик ишлари авж олдирилмоқда. Округ сайлов комиссияларини тузиш иши тугалланди, бу ишни воевода халқ советлари ўтказди.

◆ ЛОНДОН. Рейтер агентлиги мухбирининг Канберрадан хабар қилишича, Австралия ҳукумати Бангладеш Халқ Республикасини таниш тўғрисидаги қарорни қабул қилди.

◆ КАТМАНДУ. Непал қироли Маҳендра Бир Бикрам шоҳ Дева юрак дарди тутиб қолиб вафот этди. Непал радиоси берган хабарга қараганда, унинг катта ўғли — валиаҳд шахзода Бирендра Бир Бикрам шоҳ Дева Маҳендранинг вориси бўлиб тахтга ўтирган.

◆ ВАШИНГТОН. АҚШ мудофаа министри М. Лэйрд Шарқи-Жанубий Осиёда Америка ҳаво урушини яна кенгайтиради, деб дўқ қилди. У телевидение орқали гапириб, Ҳинди-Хитой территориясини, жумладан Вьетнам Демократик Республикасини яна бомбардимон қилиш борасида АҚШ «ўзининг барча имкониятларини ишга солишдан қайтмайди» деди.

◆ ЛОНДОН. Янги Зеландия Бангладеш Халқ Республикасини танишга қарор қилди. Рейтер агентлигининг мухбири Веллингтондан шу ҳақда хабар берди.

(ТАСС).

РУҲЛАНТИРУВЧИ МАДАД

ДЕҲЛИ, (ТАСС). Ҳиндистон коммунистларининг органи ҳафталик «Нью эйж» газетаси Бангладеш Халқ Республикасини Совет Иттифоқи таниганлигига «тарихий аҳамиятга эга иш бўлди» деб баҳо бермоқда.

Совет Иттифоқининг бу қарори, деб ёзади газета, халқаро майдонда Бангладешнинг мавқеини мустаҳкамлашга ёрдам берди. «Бу воқеанинг аҳамияти яна шундаки, у озодликка эришган 75 миллион кишилик Бангладеш халқи билан жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг буюк халқи ўртасида дўстона ҳамкорликни ривожлантиришга кенг имконият очиб беради».

Совет Иттифоқи Бангладешни таниганлиги, деб ёзади «Нью эйж» газетаси, совет халқи ва СССР ҳукумати озодлик курашининг биринчи кунлариданоқ Бангладешга бериб келган мададнинг ва унга нисбатан кўрсатилган мустаҳкам хайрихоҳликнинг мантиқий чўққиси бўлди. Совет Иттифоқининг одилона ишни қўллаб-қувватлаганлиги жаҳон жамоатчилигида жуда катта таассурот қолдирди ва Бангладешнинг ўзида эркинлик учун курашаётган ватанпарварларни руҳлантириб юборди.

БХИЛАЙ — ДЎСТЛИК РАМЗИ

Совет халқлари билан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги ўзаро дўстлик алоқаларининг минг йилдан ортиқ тарихи бор. Бу дўстлик ва ҳамжиҳатлик алоқалари замонлар оша оғир синовлардан ўтиб ривожлана ва мустаҳкамлана борди. Бу дўстлик Советлар мамлакатида Улуғ Октябрь инқилобининг ғалабаси ва ундан кейин 1950 йил 26 январда Ҳиндистоннинг Республика деб эълон қилинишидан кейин янада юксак поғонага кўтарилди.

Бундан роса 17 йил муқаддам 1955 йил 2 февралда Ҳиндистоннинг Мадхия Прадеш штатидаги Бхилай қишлоғи ёнида металлургия заводи қуриш ҳақидаги Совет — Ҳиндистон қўшма битимининг имзоланиши икки мамлакат халқлари ўртасидаги ўзаро иқтисодий, маданий ва сиёсий дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлади.

Томонларнинг келишувига биноан завод қурилишида ишлатиладиган хом ашё ва техник материаллар Совет Иттифоқидан Ҳиндистонга экспорт қилинди, қолган қисми эса мамлакат ичкарисида етиштирилди холос. Завод қурилиши мисли кўрилмаган тезликда битказилиб, 1958 йилдаёқ ишга туширилди. Яъни шу 1958 йилдан бошлаб чўян маҳсулотлари, 1959 йилдан эса пўлат маҳсулотлари бера бошлади. Завод ишга тушгандан бошлаб то 1971 йилнинг биринчи ярмига қадар 17 миллион тонна чўян, 15 миллион тонна пўлат, 11 миллион 500 минг тонна минерал ўғит ишлаб чиқарди.

Шундай қилиб, 1970—1971 хўжалик йилида СССР ёрдами билан қурилган Бхилай металлургия заводи ишлаб чиқарган маҳсулот Ҳиндистондаги барча катта ва кичик металлургия заводлари ишлаб чиқарган пўлат маҳсулотининг 30.6 процентини ташкил қилди. Бхилай заводи 1971 йил март ойига қадар давлатга 131 миллион рупия соф фойда келтирди.

Бугунги кунда корхона мамлакатга фақатгина чўян, пўлат, аммоний кислотаси, ўтга чидамли материаллар ёки темир йўл рельслари берибгина қолмасдан, шу билан бирга йирик фан ва маданият ўчоғи ҳам бўлиб қолди. Корхона ҳузуридаги политехника институтида келажакда мамлакатнинг турли корхоналарида ишлайдиган юзлаб миллий ҳинд кадрлари билан биргаликда чет мамлакатлардан хусусан Эрон, Афғонистон, Миср, Япония, Цейлон, Сурия, Бирма ва Малайзиядан келган талабалар ҳам таҳсил кўрмоқдалар.

Бхилай заводи ишлаб чиқараётган маҳсулотларни Ҳиндистоннинг 120 та катта ва кичик корхоналаридан ташқари, дунёнинг 30 та мамлакати ҳам сотиб олмоқда. Корхона 1967-1969 хўжалик йилида 3 миллиард 61 миллион 1969-1970 хўжалик йилида эса 4 миллиард 20 миллион рупиялик маҳсулот экспорт қилди.

Ҳиндистоннинг давлат секторига қарашли оғир саноат тарихида 1971 йил июнь ойи бурилиш ва диққатга сазовор йили бўлди, яъни Бхилай металлургия заводининг 6-домна печи ишга туширилди. Биз Бхилай металлургия заводи Ҳиндистонда энг йирик корхоналардан бири деб қайд қилиб ўтдик. 1963 йили заводнинг йиллик ишлаб чиқариш қуввати анча оширилди. 1965 йилга келиб заводнинг иккинчи навбати ҳам тўла қувват билан ишга туширилди. Ҳиндистон ҳукумати олдида навбатдаги вазифа заводнинг учинчи навбатини ишга тушириш ва йиллик ишлаб чиқариш қувватини 3 миллион 200 минг тоннага етказиш вазифаси турар эди. Ниҳоят 1971 йилнинг июль ойига келиб совет металлургларининг беғараз ёрдами туфайли бу вазифа ҳам шараф билан бажарилди.

Бундан атиги 17 йил муқаддам Дург темир йўл станцияси яқинида чангалзорлар орасида жойлашган ҳароба қишлоқ Бхилай ўрнида, бугунги кунда таниб бўлмас даражада катта шаҳарча пайдо бўлди.

«Бундан 17-18 йил бурун бу ердан кун ботгандан кейин ўтиш амри маҳол эди, — деди биз билан суҳбатда завод директори Жаганатхи жаноблари, — бу ер ёввойи чўчқалар, йўлбарс, арслон, қоплон, ёввойи филлар, қароқчилар макони эди. Ерли аҳолидан ҳар йили юзлаб киши илон ва чаёнлар заҳаридан оламдан ўтар эди. Шаҳарча ўрни аҳлат ташланадиган жой эди. Ҳозир у ерда 2 та клуб, 3 та мактаб, 17 га дўкон бор. Заводни сув билан таъминлаб турган иккита сув омборининг ўрни кўркинчли ботқоқ эди. Қисқа қилиб айтганда кейинги 17 йил мобайнида Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техник ёрдамида қурилган Бхилай металлургия комбинати Бхилай қишлоғинигина эмас, Мадхия Прадеш штатининг, қолаверса бугун Ҳиндистон мамлакатининг қиёфасини тубдан ўзгартириб юборди. Заводимизнинг энг диққатга сазовор жойларидан яна бири Совет — Ҳиндистон халқларининг иккинчи дўстлик рамзи бўлган «Дўстлик» деб аталган боғимиз бор, шу боғни ҳам кўринг», деб у бизни боққа бошлади.

Боғ ўзининг гўзаллиги билан диққатимизни ўзига тортди. Совет ҳукуматининг бошлиқлари ва жаҳонда биринчи космонавт учувчи Юрий Гагарин ўтқазган ниҳолчалар улғайибди. Улар бизга таъзим қилгандек, саратоннинг иссиғида бошимизга соя солиб, ҳордиғимизни чиқарди.

Бхилай металлургия заводининг боғини, деҳқончилик артелларини, ҳамма цехларини, клубларини, унинг қошидаги политехника институтини, кутубхонасини ўз кўзимиз билан кўриб, корхона учун керакли бўлган ўн минглаб асбоб-ускуналарнинг Ўзбекистон корхоналарида ишланганлигининг гувоҳи бўлдик. Завод цехларидан ўтиб борар эканмиз, Тошкент кабель заводининг турли маркадаги кабеллари, Тошкент электр техника заводининг турли маҳсулотлари, Тошкент подъёмник заводининг улкан кўтарма ва осма кранлари, Самарқанд кинап заводининг бир қанча приборлари, Чирчиқнинг трансформатор подстанциялари фикримизнинг ёрқин далилидир.

Совет — Ҳиндистон ўртасида тузилган биринчи иқтисодий битим имзоланганидан буён ўтган 17 йил ичида Ҳиндистоннинг металлургия саноати таниб бўлмас даражада юксалди. Бу юксалишнинг йўлчи юлдузи Бхилай заводи ҳисобланади. Бхилайнинг ўзи эса Совет—Ҳиндистон халқларининг дўстлиги қадимий ва бузилмас эканлигидан, шу билан бирга ҳар икки системадаги халқларнинг тинч-тотув яшашлари мумкин эканлигидан далолат бериб турибди.

М. ШОПСАНОВ,
Совет Иттифоқининг Ҳиндистондаги элчихонаси ҳузуридаги Давлат иқтисодий ёрдам комитетининг иқтисодчи инженери ва таржимони.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55—ТОШКЕНТ. 11.00 — Янгиликлар. 11.10 — Етти баҳодир ва ўлик малика ҳақида эртак (мультфильм). 11.40 — Ҳужжатли фильм. 13.30 — МОСКВА. 17.55—ТОШКЕНТ. 18.00—Ўсмирлар учун кўрсатув. 18.40 — Ахборот. 18.55 —Ҳужжатли фильм. 19.10 — Миллионлар ленинча университети. 19.25 — Ахборот. 19.40 — Илмий-техника программаси учун. 20.15 —Телефильм. 22.15—«Вақт». 22.45 —Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — МОСКВА. 18.00 — Янгиликлар. 18.10—Концерт. 19.00—Эфирда «Молодость». 19.45—Ҳужжатли фильм. 20.00 — Адабий театр. 22.15 — ТОШКЕНТ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 21.10 — Ўғирлик (бадиий фильмнинг 1-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 3/II да Дон Карлос.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/II да Табассум ўғрилари, 3/II да Олтин девор.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/II да Ҳалима, 3/II да Хотинимнинг эри (кундузи), Лақма (кечқурун), 4/II да Менинг жаннатим.

КИНО

Қора холли оққуш — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сиртаки — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 6, 8 ва 9.45 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Жаноби олийларининг адьютанти — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3 да, «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Жаноб Крюшо Нью-Йоркда — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ЧАЙКА» (кеч соат 6, 8 ва 9.45 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Олеся — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Кунгабоқар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Россия империясининг салтанати ёки яна қўлга тушмас қасоскорлар — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

ЎРТА ОСИЁ РЕГИОНАЛЬ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

иқтисодий самарадорликни ва халқ хўжалигини гидрометеорологик маълумотлар билан таъминлаш группаларининг раҳбарлари вакант вазифаларига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда докторлар ёки фан кандидатлари, ҳамда катта ишлаб чиқариш тажрибаси ва илмий ишлари ёки тадқиқотлари бўлган олий маълумотли юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати — 13 февралгача.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент — ГСП, Астрономия кўчаси, 31-уй (телефон: 33-20-67) га юборилсин.

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЕАТР-РАССОМЧИЛИК ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудири: музика фанлари (доцент ёки катта ўқитувчи);

кафедра доцентлари: режиссёрлик ва актёрлик маҳорати;

кафедра катта ўқитувчилари ёки ўқитувчилари: СССР тарихи, умумий тарих, сиёсий иқтисод, марксча-ленинча фалсафа, музика назарияси ва тарихи, умумий фортепьяно, вокал, гулшунослик, ишлаб чиқариш таълими, материалда ишлаш ва материаллар технологияси, расм, живопись, композиция ва педпрактикадан дарс бериш методикалари, санъат назарияси ва тарихи.

Конкурс муддати — 21 февралгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Г. Лопатин кўчаси, 77-уй, кадрлар бўлими, телефонлар 33-44-36, 33-28-84.

«ТашЗНИИЭП» ИНСТИТУТИ

«ИҚТИСОД ВА ҚУРИЛИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ» мутахассислиги бўйича катта илмий ходим вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 14 февралгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-109, А. Ҳидоятов кўчаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. [illegible]

Б. — 27. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. — 02179.